

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregion.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

ПРОЕКТ: BG 161P001 – 1.4.07-0030

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ГРАДСКО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ - ГРАД ГАБРОВО

Етап А1: ЦЕЛЕВИ И ПРОБЛЕМЕН АНАЛИЗ НА НАСТОЯЩАТА СИТУАЦИЯ СЪКРАТЕН ДОКЛАД

Изпълнител: .....

ГДпо ЗЗД „Градска Визия“

септември 2012 г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

СЪКРАТЕН ДОКЛАД СЪДЪРЖАНИЕ:

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

I.1. Обхват на целевия и проблемен анализ

I.2. Методология

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА АГЛОМЕРАЦИОННИЯ АРЕАЛ И ОБЩИНАТА

II.1. Местоположение и геостратегически позиции в контекста на Северен централен район (СЦР)

II.2. Селищна мрежа, устройство и изграденост на градската среда

II.3. Регионални връзки и взаимодействия

III. ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

IV. ДЕМОГРАФСКИ ПАРАМЕТРИ И ПОЛИТИКА ПО ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

V. ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ И ПРОГНОЗИ

V.1. Анализ на икономическото развитие

V.2. Основни резултати от експертна анкета

VI. СОЦИАЛНИ АНАЛИЗИ

VI.1. Социална инфраструктура

VI.2. Социални услуги

VII. ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ, НЕПРАВИТЕЛСТВЕН СЕКТОР, ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ

VII.1. Държавното управление на местно ниво

VII.2. Граждански сектор и Неправителствени организации (НПО)

VII.3. Обществен ред и сигурност

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

VII.4. Пожарна и аварийна безопасност

VIII. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

VIII.1. Въведение. Стратегически цели. Методология.

VIII.2. Историческа справка.

VIII.3. Нематериално културно наследство

VIII.4. Актуална характеристика на КН - брой и местоположение, вид, исторически период, статут, структура на собствеността, функция

IX. ЖИЛИЩЕН СЕКТОР

X. ТРАНСПОРТНО-КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА, МОБИЛНОСТ И ДОСТЪПНОСТ

X.1. Състояние на транспортната инфраструктура

X.2. Транспортно обслужване

X.3. Изводи от анализа на транспортно-комуникационна инфраструктура

XI. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

XI.1. Водоснабдяване и канализация

XI.2. Електроснабдяване

XI.3. Топлоснабдяване и газоснабдяване

XI.4. Обобщени резултати от проведените анкетни проучвания

XII. ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА

XII.1. Състояние на зелената инфраструктура

XII.2. Изводи

XIII. ОКОЛНА СРЕДА

XIII.1. Ландшафт, градска морфология и компоненти на околната среда

XIII.2. Рискови енергийни източници

XIII.3. Здравословно състояние на населението

XIII.4. Градски метаболизъм

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

XIII.5. Изводи

XIV. АНАЛИЗ НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА И УСТРОЙСТВЕНАТА ПЛАНОВА ОСНОВА НА ТЕРИТОРИЯТА НА АГЛОМЕРАЦИОННИЯ АРЕАЛ, ОБЩИНА ГАБРОВО И НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

XIV.1. Устройствени документи по ЗТСУ и ЗУТ

XIV.2. Подробни устройствени планове: вид, обхват, степен на прилагане

XIV.3. Устройствени документи по ЗУТ от по-високо ниво: Общ устройствен план на община, Регионална устройствена схема, Специализирани устройствени схеми;

XIV.4. Устройствени документи по ЗРР от по-високо ниво, имащи отношение към ИПГВР на Габрово, действащи и в проект: Национална стратегия за регионално развитие, Национална концепция за пространствено развитие

XV. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОЕКТИ - РЕАЛИЗИРАНИ, В ПРОЦЕДУРА И В ИДЕЙНА ФАЗА

XV.1. Общ преглед

XV.2. Благоустройствени и инфраструктурни проекти

XV.3. Социално-икономически проекти

XV.4. Общи изводи

XVI. SWOT АНАЛИЗ

БИБЛИОГРАФИЯ

ПРИЛОЖЕНИЯ

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово (ИПГВР - Габрово) е проект, чрез който ще се осигурят възможности за решаване на важни проблеми в развитието на града. Едновременно с това ще се създадат условия за по-ефективно усвояване на потенциала и предимствата на градската територия, на общината и на агломерационния ареал с център Габрово като цяло. Интегрираният план за градско възстановяване и развитие се основава на прилагането на единен подход за пространствена, времева и функционална координация и интеграция на политически и управленски действия, мобилизация на ресурси, както и разработване и осъществяване на стратегически за развитието на града проекти.

Интегрираният план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово по своята същност е:¹

- средносрочен планов документ, съдържащ конкретни параметри за развитието определени с него зони за въздействие, с който се планира и ресурсната обезпеченост на изпълнението му;
- програмен документ разработен за части от територията на град Габрово, определени с плана като „зони за въздействие”.

Едновременно с това ИПГВР – Габрово се изработва в рамките на макронивото на действащия Общ устройствен план на община Габрово определящ стратегическата визия за развитието на града, както и синхронизирано с Общинския план за развитие за програмния период, респективно с разработваните предвиждания за развитие на община Габрово през периода 2014 – 2020г.

1

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Доклад за целеви и проблемен анализ е изготвен в съответствие с План - Програмата - неразделна част от Договор № BG161PO001/1.4-07/2010/031-U-07 за „РАЗРАБОТВАНЕ И ОЦЕНКИ НА ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ГРАДСКО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ (ИПГВР) НА ГР. ГАБРОВО”, ОБОСОБЕНА ПОЗИЦИЯ № 1 - „РАЗРАБОТВАНЕ НА ИПГВР НА ГР. ГАБРОВО” и съгласно с Методическите насоки за разработване и прилагане на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, разработени от Министерството на регионалното развитие и благоустройството („Методически Насоки ...”).

¹ Виж: „Методически насоки за разработване и прилагане на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие”, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, 2010г

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Целевият и проблемен анализ е изработен въз основа на пространствени, социално-икономически и екологични данни. Изследвани са динамични редове с конкретен времеви и пространствен обхват, архиви, общи анализи и тематични проучвания, специфични публикации, официални документи и пр. В проучването е обърнато по-конкретно внимание на различните териториално-статистически нива, на начина на трайно ползване на териториите в землището на града, на отделните градски функционални системи и зони (обитаване, труд, обслужване, отдих, комуникации) в урбанизираната територия, на секторните направления в управлението на града и взаимовръзките между тях. Също така е обърнато внимание на постоянното население и посетителите на града като цяло, както и на специфични социални групи. Засегнати са всички тематични направления определени в „Методически Насоки ...“. Изготвена е интегрирана географска информационна система, чрез която цялата пространствена информация от координатни и други атрибутивни данни към нея се събира и обработва в единна среда.

Проучени са стратегическите и оперативни документи имащи отношение от една страна към територията, формираща агломерационния ареал¹ и от друга страна – към град Габрово в частност, като център на този ареал. Направено е извлечение от анализите и прогнозите от Общинския план за развитие на град Габрово 2005-2013 (ОПР 2005 – 2013), Междинната оценка на ОПР 2005-2013 и актуализацията на Общия градоустройствен план и Програмата–задание за градоустройствено развитие и подробно градоустройствено планиране от 1994г. Всички тези анализи са съобразени с целите и стратегическите насоки на „Стратегия Европа 2020“. В анализа са взети под внимание и документите, касаещи секторни и хоризонтални политики на национално и регионално ниво, които имат отношение към следващия програмен период на Европейския съюз.

Основните цели на Анализа включват индетифицирането на:

- части от градската територия, с проблеми, решаването на които изисква да бъдат прилагани инструментите на интегрираното развитие и на първо място - на интегрираното планиране;
- проблемни градски подсистеми с предпоставящо значение по отношение постигането на целите на социално-икономическото развитие на града и общината;

¹ Агломерационен ареал е една от 36-те зони, определени в Оперативна програма „Регионално развитие“ (ОПРР) и състоящи се от групи селища и общини с неделими функционални връзки, които са концентрирани около големи или средни градски центрове, с териториален обхват, съгласно приложения № 3 и № 3а към ОПРР.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

- възможности за положително въздействие върху решаването на определени проблеми на развитието на агломерационния ареал чрез решаване на проблемите на градски територии и подсистеми.

С постигането на описаните по-горе цели и с изготвянето на ИПГВР – Габрово, ще се положат основите на стратегията и на политиката за интегрирано развитие на градските райони, чрез които ще бъдат координирани пространствените, секторни и времеви аспекти на ключови направления от градското развитие. **Това от своя страна е основна предпоставка за реализирането на стратегията на Европейския съюз за устойчиво развитие на Общността и на отделните региони.** Едновременно с това ще бъде даден принос и към по-специфични териториални политики: полицентрично пространствено развитие с акцент върху жизнеността, качеството на живота, ефективното и щадящо ползване на ресурсите, конкурентоспособността от страна на средните и малки градове и пр.

1.1. Обхват на целевия и проблемен анализ

Реализирането на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие следва да допринесе за катализирането на процесите на икономическото и социалното развитие, както на град Габрово, така и на общината и на агломерационния ареал. Подемът в развитието на агломерационните ареали неминуемо ще доведе до динамика в икономическите и социалните процеси на ниво област и ниво район за планиране. Това очакване изисква разглеждане и изработване на анализ на редица териториални нива. Въз основа на това тук са включени съпоставки и анализи на следните нива:

- Национално;
- Район за планиране „Северен централен район“;
- Област Габрово;
- Агломерационен ареал с център Габрово“;
- Община Габрово;
- Град Габрово;
- Структурни единици;
- Проекто-зони за въздействие.

Резултатите от анализа по отделните направления и териториални нива са синтезирани в илюстрации ги схеми.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

При събирането на информация относно ниските регионална нива по отделните направления бяха изпитани значителни затруднения поради липсата на адекватни специализирани карти, регистри и информационни системи на експлоатационните предприятия; затруднен достъп до лесно обработваема и интероперативна информация за състоянието на икономиката по сектори и едновременно с това вярното ѝ локализиране върху територията на града и др. под. Предвид решаването на бъдещите задачи на интегрираното градско развитие е необходима сериозна работа от страна на всички отговорни институции и звена с оглед осигуряване на синхронизирана, надеждна и лесна за актуализация информация, включително геопространствени данни, както за целите на качествено планиране и оценки, така и във връзка с обществения достъп до пространствена информация по директивата INSPIRE.

Въпреки обективните и субективните пречки при събиране на необходимата за анализа информация с оглед постигането на поставените цели, екипът на ГД „Градска Визия“ разработи анализ на всички описани териториални нива. В резултат на анализа са определени проекто-зони за въздействие в съответствие с определените в „Методическите насоки...“ и допълнени от авторския колектив критерии за избор. След определянето на проекто-зоните за въздействие на базата на целевия и проблем анализ, в хода на съвместната работа с работната група и екипа по управление на проекта от страна на Община Габрово и след общественото обсъждане очакваме териториалният обхват на окончателно определените зони за въздействие да обедини всички заинтересовани страни.

4

1.2. Методология

Целевият и проблемен анализ, като първи етап от изработването на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град Габрово, се подчинява на общите дейности по разработването, приемането и изпълнението на същия, определени в „Методически Насоки ...“.

Отделните фази на изработване на ИПГВР са обвързани от цялостна методическа рамка за проучване, обсъждане, вземане на решения и последващо наблюдение на изпълнението. Това гарантира последователност и взаимна обвързаност на всички дейности при изработването на плана. При изготвянето на анализа по основните направления се интегрираха критериите за избор на зоните за въздействие, описани в „Методически Насоки ...“. За целта в ранен етап на изследването бяха определени „структурни единици“, които покриват цялостно територията на града (методологията за избора им е описана в т. 1.2.4 от настоящия раздел). Този подход позволи изследванията по отделните предметни направления на по-ниските териториални

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

нива да се извършват във формализирани пространствени граници – еднакви за всички проучвания, с което се оптимизира процесът за избор на Зони за въздействие.

Описаните методи за изработване на Първия етап от ИПГВР - Целеви и проблем анализ се придържат към „Методически Насоки ...“. Рамката е съобразена с особеностите на град Габрово, общината и агломерационния ареал, както и с наличната и достъпна информация. Подбрани са най-целесъобразните и взаимодопълващи се методи, посредством които ще бъдат обхванати перспективите за устойчиво развитие и ще бъдат изяснени възможностите за активно управление на промяната на местно ниво в социално-икономически и физически план.

Методи за изпълнение на планираните дейности по изработване на Целеви и проблем анализ:

1.2.1. Събиране на изходни данни, вкл.: идентифициране на източници на налична и необходимост от произвеждане на допълнителна информация; осигуряване, контрол на качеството и обработка на информацията.

1.2.2. Създаване на интегрирана географска информационна система (ГИС), вкл.: оперативна съвместимост на табличните данни с Microsoft SQL Server; координиране в системата на географския сървър на Община Габрово и пространствено привързване на допълнителни геопропространствени данни, посредством уеб инструменти; непрекъснат достъп и съвместна работа по всяко време през периода на изпълнение на поръчката; лесна актуализация в рамките на разработването на ИПГВР, както и в процеса на прилагането на плана и неговото наблюдение; бързо, удобно и лесно генериране на справки, отчети, планове, схеми и карти от системата и предоставянето им на интернет страницата на Община Габрово за различни цели; провеждане на комплексна интегрирана оценка на устойчивостта към всички етапи от разработването на плана.

1.2.3. Изграждане на физически модел на града, вкл: пространствената конфигурация на функционалните системи, начина на трайно ползване на поземлените имоти, предназначение на сградите и на самостоятелните обекти в тях; състоянието на техническата, икономическа, социална и екологична инфраструктура; обхвата и актуалността на наличните подробни устройствени планове и техните изменения.

1.2.4. Определяне на структурни единици (Графично приложение 1.1. Схема на структурните единици). Структурните единици представляват територии с формализирани пространствени

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

границы – еднакви за всички проучвания. Този подход позволява при изследванията по отделните предметни направления да се оптимизира процеса за избор на Зони за въздействие.

Границите на структурните единици са определени въз основа на съществени отграничители. Външната рамка е строителната граница на компакния и на дисперсия град, а значимите разделители са имотни граници на склонове, речни корита, главни улици и пр.; основните критерии за определяне са геоморфологичната обособеност, функционалните особености, градската морфология на структурите и откритите пространства в изградената среда, хронологията на усвояване и изграждане и топонимията. Структурните единици (30 бр. в рамките на компакния град и 40 бр. като цяло в строителните граници на дисперсия град Габрово) са различни по големина (по-малките единици са предимно в централната градска част /ЦГЧ/, а по-големите в периферните речни ръкави) като има обособени такива с предимно жилищни или производствени функции, както и единици със смесени жилищно-, обслужващо-, и/или производствени функции. Териториите заети със зони на отдиха и спорта, както и други терени за озеленяване присъстват в почти всички структурни единици в различни съотношения. Обхвата на отделни единици позволява да бъдат проследени и наложени характеристики на околната (физическата) среда, жилищния фонд, транспортно-комуникационната, техническа и зелена инфраструктура, благоустройството и градското обзавеждане, населението и групите с различен социално-икономически статус и пр. В някои от случаите единиците могат да бъдат допълнително обединявани (агрегирани) или разделяни (дисагрегирани).

6

Таблица 1.1. Компактни структурни единици по номера и имена

СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ - КОМПАКТНИ	
№	Название
1	Русевци-Трендафил-Младост
2	Северна индустриална зона – Янтра
3	Тончевци – Бойката – Златари
4	Северна индустриална зона – Батак
5	Колелото
6	Тлъчници
7	Търсиите
8	Баждар – Университета
10	Никола Войновски – Сирмани
11	Общината – Априловска

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

12	Историческо ядро
13	Градище
14	Йонково – Радичевец – Шиваров мост
15	Успех
16	Христо Ботев
17	Бакойци
18	Маркотей
19	3-ти Март
20	Никола Вапцаров
21	Хаджицонев мост
22	Ясен
23	Капитан Дядо Никола
24	Бичкиня – север
25	Беленци
26	Бичкиня – юг
27	Болта
28	Варчовци
29	Етъра
30	Орловец

7

Таблица 1.2. Дисперсни структурни единици по номера² и имена

СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ - ДИСПЕРСНИ	
№	Название
53	Войново
54	Чехлевци
55	Гачевци
56	Пройновци
57	Недевци
58	Лютаци
59	Радецки
60	Водици
61	Нова махала - Шумели
62	Ябълка

²

Номерацията на дисперсните структурни единици е формална, с оглед категоричното им отграничаване от структурните единици на компактният град. Структурни единици с номера от 31 до 52 не съществуват.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

I.2.5. Факторен анализ, вкл.: разкриване на скрити „латентни“ обобщаващи характеристики на изучаваните явления или процеси, въз основа на реално съществуващи връзки между набор от признаци и посредством алгоритми.

I.2.6. Индикатори за състоянието, вкл.: разработване на система от индикатори и подбор на техните измерители за социално-икономическото, екологично и физическо състояние и обвързването им с определените структурни единици в територията на града, съобразно с критериите за оценка на зоните описани в „Методически Насоки ...“, както и изясняващи / допълващи ги по-специфични критерии; операционализиране на измерителите; разработване на алгоритми за изчисляване на индикаторите, дизайн на извадките (съобразно структурните единици), описание на методите за анализ, гарантиране на качеството (калибриране), осигуряване на сравнимост и съпоставимост и др; тестване на методиката и инструментариума.

I.2.7. Допълнителни проучвания - камерални (кабинетни) и теренни, предвид установената съществена нужда от допълване на липсваща официална информация в конкретни направления и за конкретни места. При камералните проучвания се извърши преглед на официални източници, на получени изходни данни от ведомства и експлоатационни дружества, анализ на съдържанието в електронни и печатни издания. Теренните проучвания (обследване и емпирични) включват заснемане, картиране и експертна оценка като оценка. Емпиричните проучвания се състоят в извадково проучване посредством структурирани анкетни карти със затворени и отворени въпроси за насочване и детайлизиране на икономическия анализ и прогнози, провеждане на дълбочинни интервюта по разнообразна специфична тематика и на „фокус групи“ с бизнеса и младежта, включени наблюдения и феноменологични описания на средата.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА АГЛОМЕРАЦИОННИЯ АРЕАЛ И ОБЩИНАТА

II.1. Местоположение и геостратегически позиции в контекста на Северен централен район (СЦР)

II.1.1. Местоположение

Град Габрово, община Габрово и Агломерационният ареал с център град Габрово са разположени в централната част на Република България в планинска територия. Благоприятните условия за живот в тази територия са определени от някои главни природни дадености, именно: билото на Средна Стара планина от юг и редуващите се паралелно на север от него ридове и плата на Предбалкана, ветрилообразно разчленяващите ги долини и котловини в горния водосбор на река Янтра. На тази територия се пресичат основни пътища с голямо стопанско значение, както в исторически план, така и за съвременното развитие на страната и региона. Общината и Агломерационният ареал се намират в област Габрово, както и в Северен Централен Район от ниво 2.

II.1.2. Геостратегически позиции

Според различни типологии на регионите в ЕС³, област Габрово се определя като „междинен селски регион“, „планински регион“ и „индустриален регион с вътрешни структурни промени“ и пр. Според Националния регистър на населените места (НРНМ) градът се отнася към първа категория.

Регионалната достъпност е основен фактор за доброто позициониране на градовете. Средната гъстотата на пътищата от републиканската пътна мрежа (РПМ) на територията на област Габрово е по висока от тази за страната. Същото е валидно и за средната гъстота на първокласните пътища. В поредица от изследвания за достъпността на Европейската мрежа за пространствено наблюдение (ESPON)⁴ е проучена т. нар. „потенциална достъпност“ за регионите от ниво 3 (областите за България). Единствено по отношение на пътната достъпност, стойностите за област Габрово са малко по-добри, като тя се нарежда на второ място в СЦР. В друго изследване от 2008-а година на Главна дирекция Регионална политика на ЕК⁵ е проучена

³ Dijkstra, L., H. Poelman (2011) Regional typologies: a compilation. Regional Focus No. 01/2011. European Commission, Regional Policy

⁴ ESPON (2009) Territorial Dynamics in Europe: Trends in Accessibility. Territorial Observation No.2

⁵ Dijkstra, L., H. Poelman (2008) Remote Rural Regions: How proximity to a city influences the performance of rural regions. Regional Focus No. 01/2008. European Commission, Regional Policy

---

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

отдалечеността в регионите от ниво 3, въз основа на модел на достъпа до градове с население над 50 000 жители в рамките на 45 минутно придвижване с автомобил. Съобразно това изследване е направена класификация, която комбинира споменатата класификация на ОИСР с показателя за отдалеченост. В резултат три от областите, попадащи в СЦР са определени като „междинни селски региони в близост до град“, сред които е и Габрово. (Виж: [Графично приложение 2.1. Местоположение и достъпност в СЦР.](#))

Някои от елементите на мобилността, представляващи основни комуникационни направления и възли, са в различна наличност и състояние и предпоставят по-благоприятните или не позиции на региона по отношение на движението на хора и стоки в рамките на ЕС и извън него. През и покрай региона преминават два Пан-европейски транспортни коридора – VII и IX Поради активната политика за свързаност в рамките на ЕС нараства значението на Транс-европейските транспортни мрежи (TEN-T), които на този етап не са достатъчно развити в обхвата на региона. За развитието на мрежата в периода 2014-2020 е предвидено да бъдат включени нови транспортни отсечки и възли в границите на България. Тези които касаят СЦР са свързани с автомагистрала "Хемус", път „I-2“ Русе – Шумен, път „I-5“ Русе – Велико Търново – Маказа, основните ЖП трасета в региона, интермодалните терминали Русе и Горна Оряховица. За периода се предвижда и продължаване на дейностите свързани с приоритетен проект 18 "Преодоляване на тесните места по р. Дунав", като в него са включени и пристанищата Русе, Свищов и Силистра. Летище Горна Оряховица е регионалното летище представено в мрежата, наред с летищата София, Бургас, Варна и Пловдив - в национален план. Както и до момента в близка и средносрочна перспектива, пътната достъпност се очертава като основна и с най-значимо развитие за града, общината и агломерационния ареал. Останалите начини на придвижване и условия за мобилност се очаква да се подобрят в по-широк регионален порядък.

В СЦР са застъпени някои от елементите на икономиката на знанието, като висши учебни заведения, научно изследователски и развойни центрове, бизнес паркове и инкубатори. Като цяло те не са в особено благоприятни позиции по отношение на същинска изследователска и развойна дейност и внедряване на иновативни продукти с висока принадена стойност в международен план. Висшите учебни заведения са разположени във Велико Търново, Русе (с филиали в Разград и Силистра), Свищов и Габрово. По данни на НАОА⁹, Технически университет – Габрово е акредитиран за 8`060 студенти, като се обучават 5`400. Във връзка с изследователската дейност, учебните заведения могат да бъдат сравнени по набор от

⁹

http://www.neaa.government.bg/assets/cms/File/news_evens/Kapacitet-spravka/Spravka%20kapacitet%20april%202011.pdf

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

индикатори към Рейтинговата система за висшите училища в България¹⁰. По индикатора „Индекс на цитируемост на висшето училище“, Технически университет – Габрово се нарежда на втора позиция с оценка 3. По индикатора „Общо средства за научно-изследователска дейност на студент“ Технически университет – Габрово е на четвърта позиция сред висшите училища в СЦР. Като цяло в региона са слабо представени специализираните научно-изследователски и развойни центрове и особено тяхната връзка с бизнес, технологични и иновационни паркове и инкубатори. В начален стадий на развитие е „Бизнес парк Русе“, а технологичните и/или бизнес инкубатори в Русе, Габрово, Силистра и Разград, които имат по-дълга история не са особено активни към момента. Някои са със затихнали функции, макар да са изпълнявали значима роля на местно ниво в определени периоди от съществуването си през последните 15 години. Необходимо е формирането на технологични и иновационни центрове и мрежи, които да изведат регионалната икономика на по-благоприятно равнище.

II.2. Селищна мрежа, устройство и изграденост на градската среда

II.2.1. Селищна мрежа

Развитието на селищната мрежа в границите на област с административен център гр. Габрово и съответно в рамките на агломерационния ареал с център Габрово и община Габрово е резултат от влиянието на важни исторически и природогеографски фактори и условия в тази част на страната. На територията на областта има 356 обособени населени места, от които само 5 са със статут на градове - Габрово, Дряново, Севлиево, Трявна и Плячковци. Първите четири са центрове на административно обособените 4 общини в областта. По данни от преброяването на населението през 2011 г. броят на населението на областта възлиза на 122`702 души, а на община Габрово на 65`268. Високото равнище на урбанизация е съпроводена със силна концентрация на населението в четирите общински центъра, които съставляват около 1% от общия брой населени места, но в тях живее 80% от населението на областта. С най-голям брой население е областния център – гр. Габрово с 58`367 души, което представлява 48,0% от населението на областта и 90,3% от населението на общината. Съгласно допълнителните разпоредби на Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, областният център гр. Габрово се отнася към така нар. „средни градове“ в страната, с население от 30 хил. до 100 хил. жители.

¹

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Според Националния регистър на населените места в обхвата на общината, освен град Габрово, който е от първа категория (функционален тип), останалите населени места са, както следва: 1 селище пета категория (с.Яворец), 3 селища шеста категория (селата Враниловци, Гъбене и Поповци), 8 селища седма категория (селата Армените, Донино, Драгановци, Жълтеш, Мъзга, Новаковци, Трънито и Чарково) и 120 села - осма категория. ([Виж: Графично приложение 2.2. Гъстота на населението, селищата и пътищата в област Габрово и Агломерационния ареал.](#))

Особено важно значение за съвременното състояние на населените места в община Габрово имат фактори като: релефа, транспортната достъпност и близостта до двата опорни центъра в агломерационния ареал, както и трайната специализация в различни стопански дейности - например туристическо обслужване. Населените места, намиращи се в районите с по-слабо разчленен релеф (в северозападната част на общината) са най-големи по площ, формиращи урбанизиран коридор от множество близко разположени селища с разнообразна пространствена структура по направление Габрово – Севлиево. Населените места, намиращи се в районите с умерено разчленен релеф (в североизточната част на общината) са средни по площ и разпръснати. Населените места, намиращи се в районите с най-силно разчленен релеф (в южната част на общината) представляват малко на брой селища, средни и малки по площ, с компактна или издължена структура, разпръснати по склоновете и в долините. Някои от тях са присъединени към административната и строителната граница на Габрово. По-специфични селищни образувания представляват климатичните и планински курорти „Люляците“ и „Узана“. Те са разположени в югоизточната част на общината в среда с висока природна стойност, където се очаква доразвитието на туристическите функции и привлекателността им за отдих.

12

II.2.2. Устройство и изграденост на градската среда

Землището на град Габрово е с обща площ от 23`271 ха, като разпределението на териториите по вид е както следва: 8% урбанизирани територии (1`878 ха), 1 % територии за транспорт (193 ха), 21% земеделски територии (4`918 ха), 27% горски територии (6`302 ха), 1% води и водни площи (266 ха), 42% защитени територии (9`751 ха), под 1% нарушени територии (4ха). ([Виж: Графично приложение 2.3. Територии по вид в землището на град Габрово](#))

Град Габрово представлява основната устроена и изградена урбанизирана среда в общината. Урбанизацията и нарастването на града като население и площ е особено интензивен процес през втората половина на миналия век до началото на 1980-те години. Неговата уникална линейно-разклонена главна структура и допълнително разпръснати компактни и издължени

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

структури в съвременните му граници имат своите благоприятни и неповторими качества, но същевременно представляват сериозно предизвикателство пред установените модели за градско управление, устройствено планиране и изграждане. Всичко това изисква специфичен подход и задълбочени проучвания. Общите устройствени документи: Общ градоустройствен план от 1978г., Програмата – задание за градоустройствено развитие и подробно устройствено планиране на гр. Габрово от 1994г и Изменението на Общия градоустройствен план (вкл. изменение на Генералния комуникационно – транспортен план) от 1996г.,), макар и с добре обосновани решения, подкрепени от подробни проучвания и прилагани, чрез последователно изготвяни подробни градоустройствени и устройствени планове са с намаляваща актуалност на предвижданията. Неосъвременените регулационни и застроителни планове за кварталите в североизточната, западната и южните части на града правят по-малко привлекателно усвояването на терени в регулационните граници на града. Това предизвиква градско разпространение в ограничените земеделски земи, въпреки „свиването“ на града. Необходимо е да се задвижи процесът по изготвянето на нов общ устройствен план и произтичащите от него програми за приложение и подробни устройствени планове, там където е необходимо.

Към момента площта на град Габрово е 1`528 ха в границите на компактният град и 1`878 ха в строителната граница. От тях над 1`000 ха са отредени за функция обитаване, близо 90 ха от които за комплексно обитаване. Площта на производствените и комунални терени е над 400 ха, а на зоните за отдих над 250 ха. Територията заета от комуникационни трасета и площи е близо 200 ха. Застроената площ на сградите в строителните граници на града възлиза на повече от 1`000`000 м². Най-значителна е застроената площ, повече от 800`000 м<sup>2</sup> на жилищните сгради и такива с функционално предназначение за обитаване. Административните, обществени и търговски сгради са със застроена площ общо над 65`000 м². Сградите свързани с производство и промишленост са с площ близо 30`000 м².

Най-плътно са застроени центърът на града, особено източната му част, както и района около „Колелото“. Най-интензивно застроените части на града с брутен коефициент на интензивност (отношението между застроената площ и разгънатата застроена площ) между 0,5 и 1,0 са Историческото ядро и като цяло Централната градска част, района около „Колелото“ и зала Орловец, а също така кварталите Бичкиня, Младост и Трендафил.

(Виж: [Графично приложение 2.4. Имоти по начин на трайно ползване в строителната граница на град Габрово](#))

(Виж: [Графично приложение 2.5. Имоти по начин на трайно ползване и сгради по функционално предназначение в строителната граница на град Габрово](#))

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

II.3. Регионални връзки и взаимодействия

Установяването на ролята и въздействието от развитието на града върху общината, агломерационния ареал и СЦР е комплексна задача, която би могла да се разгърне до задълбочено изследване. За случая ще се спрем на две направления, по които по косвен път може да се направят заключения за сегашната роля на града, а след извеждането на стратегическата част на настоящия ИПГВР да бъдат определени индикатори, посредством които да бъде наблюдавано в по-широк план въздействието от развитието и предприетите действия в рамките на града. Първото направление, са ежедневните пътувания на населението, които в основата си са трудови, но се допълват и от поредица активности свързани с обслужването и отбиха. Второто направление са различните форми на междубщинско сътрудничество, което е показателно за споделените интереси и стремежите за съвместни действия на регионално равнище.

II.3.1. Ежедневни пътувания на населението

В основата на ежедневна/всекидневна трудова миграция (ЕТМ) като процес стои несъответствието между разположението на производствените единици, респ. образователни институции и разпределението на населението по териториалните единици на страната. Всекидневните пътувания на населението от едно населено място до друго населено място, свързани с трудовата заетост или с обучение са важен и гъвкав механизъм за повишаване на заетостта на работната сила и образованието на младите поколения. Тази форма на териториалната мобилност влияе върху формирането на количествения и професионално-качествен състав на работната сила в големите промишлени центрове, а така също и за малки населени места, които не разполагат с необходимия образователен и квалификационен трудов състав. Внася подобрения в балансирането и рационалното използване на трудовите ресурси и не довежда да миграционно изтощаване на малките населени места и крайградските зони, дори в определена степен захранва техния демографски потенциал. В същото време трябва да се посочи, че тези пътувания имат и своите негативни страни. Те понякога са голяма част в общата структура на бюджета на времето на отделната личност, довеждат до т. нар. „транспортна умора“ на участниците в тях, увеличават се и паричните разходи за ежедневния транспорт, които влияят отрицателно върху бюджета на домакинствата на пътуващите са свързани с необходимостта от допълнителни обществени и фирмени средства за подобряване на пътните условия, обществения и фирмения транспорт.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

По данни от преброяването на населението през 2011 г. ежедневно от гр. Габрово 1`971 души пътуват от града към други населени места във връзка с техни трудови или образователни задължения. Населените места, към които са насочени тези пътувания основно се намират на територията на област Габрово – 69% от всекидневните мигранти (1358 лица) пътуват в рамките на областта. Основният поток от тях е насочен към община Севлиево – 854 души , или 63%. Друга част (236 лица, респ. 17%) извършват пътуванията си в границите на община Габрово, в община Дряново – 13%. По-малък е броят (96 лица), или 7% пътуват до населени места в гр. Трявна. ([Виж Графично приложение 2.6. Ежедневна трудова миграция на населението в област Габрово и Агломерационния ареал.](#))

Всекидневен миграционен поток има насочен и към гр. Габрово. Всеки ден в града пристигат 2`739 души във връзка с тяхната трудова заетост или образование. Преобладаващата част от този поток се формира от население, което живее на територията на област Габрово – 58%. Най-много сред пристигащите в града са от населени места на общината – 24%, или 663 души. От останалите общини в областта 13% пристигат от община Дряново и по 10 % от населените места на общините Севлиево и Трявна. От съседните области с по-значим брой на пътуващите са област Стара Загора – 183 души (6,7%) и област Велико Търново – 62, респ. 2,3%. Останалата част (33%) от пътуващите до гр. Габрово (около 900 души) са от другите области на страната, но с по-малък брой.

15

При съпоставката на тези два насрещни потока се установява, че всеки ден населението на гр. Габрово се увеличава с близо 770 души.

II.3.2. Сътрудничество между общините

Община Габрово е представена в няколко нива на регионални партньорства и обединения.

На ниво асоциации на местни власти:

- Национално сдружение на общините в България (НСОРБ)
- Националната асоциация на секретарите на общини (НАСОРБ)
- Регионално сдружение на общините „Стара планина“ със седалище в гр. Габрово
- Общинската мрежа за енергийна ефективност „ЕкоЕнергия“

На ниво регионални партньорства (вкл. на проектен принцип):

III. Община Габрово е в партньорство с общините Трявна и Севлиево в проект „Подкрепа за развитие на регионален интегриран туристически продукт в общините Габрово, Трявна

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

и Севлиево", финансиран в рамките на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013“.

- ІС. Регионално сдружение на общините Габрово и Трявна за управление на отпадъците в регион Габрово: Проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Габрово“. Проектното предложение е изготвено по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013г.
- Ѕ. Областен информационен център – Габрово (ОИЦ) – част от мрежата от 27 центрове в цялата страна.
- ЅІ. Регионална туристическа асоциация (РТА) „Стара планина“ - организация с нестопанска цел, учредена през 1996 г. в резултат на българо – швейцарския проект за развитие на туризма в региона на Централна Стара планина. Членове са туристически сдружения в общините Трявна, Дряново, Габрово, Севлиево, Априлци, Троян, Тетевен; Общините Габрово, Трявна, Дряново, Севлиево, Тетевен, Ловеч, Казанлък, Горна Оряховица, Павел баня и др. стопански и нестопански организации.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

III. ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Официално обявените проекти с национално и регионално значение на територията на Община Габрово са само два – западният транспортен обход на града и тунел под Шипка, като национален проект и регионалното депо за отпадъци.

Очаква се влиянието на официалните национални и регионални проекти върху развитието на града в периода 2014-2020 г. да е значително.

По отношение на развитие и изграждане на пътна инфраструктура с национално и регионално значение Габрово е от малкото градове в страната, където тя наистина се развива – т.е. ще се изгради обход и тунел. Започването на строителство на тунела през Шипка ще доведе до значителен механичен прираст в града, което се очаква до голяма степен да се отрази положително на развитието на сектора на услугите, търговията, както и на цените на бизнес/индустриалните и жилищните/ваканционни имоти разположени на територията на града. Считаме, че тази тенденция ще се запази и в по-дългосрочен план. Аргументит за това е пренасочването на значителна част от транзитния трафик в посока север – юг към западния обход на града и тунела под Шипка. Това кратко и удобно преминаване ще създаде условия за по-тесни връзки и по-разширена мобилност за населението и бизнеса от двете страни на Стара планина.

17

Най-общо - много е трудно да се намери „инструмент“ за изпълнение и финансиране на развитието на инфраструктурата, а средствата за възстановяване и поддръжка не са достатъчни за осигуряване на приемливо за населението ниво на транспортно обслужване. Възстановяването и поддържането на съществуващата пътна инфраструктура е минимално необходимото и има нужда от още, и по-ефективно влагане на финансовите средства.

Железопътната инфраструктура не се развива и няма планове за нейното развитие в средносрочен план. Поддръжката и експлоатацията на ЖП инфраструктурата също е на минимално необходимото ниво и трябва да се интензифицира. В значителна степен на Община Габрово е трудно да въздейства директно по отношение на формирането на стратегията и политиката, свързана с националните приоритети и да има роля за активизиране на изпълнението на проектите, отговорността за които носи АПИ или НК „ЖИ“.

Поради специфичното географско разположение и релеф на града много от потенциалните обекти за развитие на транспортната инфраструктура в градската част, попадат в обхвата на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

коридори с национално и регионално значение, за които обаче националното или регионалното съфинансиране не е достатъчно или не е налично. В прегледаните документи липсва подкрепа и приоритизация на обектите по „инструменти“ за реализация, източници и програми за финансиране и значение за региона и обществото.

Има нереализиран потенциал за развитие на въздушен транспорт с регионално значение и подпомагане развитието на селското стопанство, посредством използването на авиация.

Регионалната система за управление на дейностите по отпадъците ще има по-дълъг живот от съществуващите общински депа за твърди битови отпадъци на Габрово и Трявна поради планираните мерки за намаляване на количествата отпадъци депонирани на регионалното депо и създадените възможности за отделяне на годните за рециклиране материали и производството на компост. При добре насочена и организирана местна политика може да бъде преодолян линейния „градски метаболизъм“ и да се премине към развитието на кръгов. Разширяването и допълването на дейностите по намаляване, повторна употреба и рециклиране на различните видове отпадъци може да доведе до спестяване на значителни ресурси и да бъдат възвърнати определени разходи, което ще подобри и образа на града.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

IV. ДЕМОГРАФСКИ ПАРАМЕТРИ И ПОЛИТИКА ПО ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

В структура на обществото демографската система има водеща роля и значение. От развитието на тази система основно зависи социално-икономическото развитие както на страната, така и на нейните административно-териториални единици. Демографската система е тази, която формира трудовия потенциал на териториалните образувания и по този начин влияе върху използването и развитието на социалните, икономическите и природните фактори и условия в тях.

В състава на община Габрово са включени 134 население места, които с изключение само на общинския център гр. Габрово имат статут на села. Независимо от големия брой на тези населените места в тях живее само 10,6% от населението на общината. От всички 133 села само 6 имат население над 250 души, или по наредбата за категоризиране на населените места останалите 127 се определят като „много малки села“. Сред тях 35 са с население до 10 души, а в 73 то е между 11 – 100 души. В 12 населението наброява от 101 до 250 души. Без население са 7 населени места. За изследвания десетгодишен период населението в селата е намаляло с близо 1 700 души, или с 21,4%.

Преобладаващо населението на общината живее в нейния административен център - гр. Габрово. Близо 90% от нейното население или 58 367 души живеят в гр. Габрово. Следователно първият извод, който може да се направи е, че населението в общината е във висока степен урбанизирано и силно концентрирано в едно населено място, а именно в административния център. И друго - общото демографско развитие на общината почти изцяло се определя от развитието на демографските процеси, характерни за града.

Развитие на населението

По броя на населението си гр. Габрово се класифицира като „среден град“. Броят на неговото население през 2001 г. е бил малко над 67 хиляди. За десетгодишния период този брой намалява с близо 8 700 души, или с 13%. и в края на 2011 г., както беше посочено е 58 367 души. Този темп на демографския прираст, който е отрицателен, може да се определи като твърде голям за града - близо 2 пъти по голям от общия темп на прираста за страната.

Населението на гр. Габрово бележи трайна тенденция на намаляване. Това се дължи на естественото и механично движение на населението. Равнището на раждаемостта в гр. Габрово (8,4‰) през последните десет години систематично е по-ниско от общото за страната – 9,6‰ през 2011 година.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Общата смъртност на населението в града е с 3-4% е по-ниска от тази за областта и за страната. През последните години равнището на смъртността на населението в града се колебае около 13%. Това равнище на смъртността е съответства на коефициента на смъртност за общото население в градовете на страната.

Естественят прираст на населението на гр. Габрово е отрицателен. През 2001 г. той е сравнително с ниска отрицателна стойност – минус 3,9%, но през 2011 г. е – минус 4,8%. Спрямо общия за страната (минус 5,1%) той е малко по-нисък по абсолютна стойност. Около 42% от намалението на населението се дължи на отрицателния естествен прираст.

Миграцията на населението на града формира отрицателно миграционно салдо, което за десетгодишния период възлиза на 4 760 души. Техният дял е 58% от общото намаление на населението.

В резултат на естественото и механично движение на населението според направените демографски прогнози се очаква населението на града и през следващите 20 години да продължи да намалява. До края на прогнозирания период (2025 г.) средният реалистичен вариант на прогнозната допуска, че населението на града ще намалее с близо 7 хиляди. Трябва да се има предвид, че населението на града е преобладаващата част от населението на общината и от неговото развитие се определя и нейното демографско състояние.

20

Възрастова структура и възпроизводство на населението

Възпроизводственият процес на населението основно се определя от неговата възрастова структура. Независимо, че населението в градовете има по-добра възрастова структура, последната за гр. Габрово е влошена в голяма степен. Това е резултат на продължаващото намаляване на относителният дял на населението на възраст до 14 години. През изминалите десет години този показател намалява и достига 11,2%. В момента делът на младите сред населението в градовете на страната е 14,2%. Влошаването на възрастовата структура се изразява и в голямото увеличение на населението на възраст над 65 години. Докато през 2001 г. това население е съставлявало 17,6% от населението на града, то сега неговият дял е близо 24%. За страната този показател в края на 2011 г. е близо 21%.

Голямо е намалението на трудоспособното население на гр. Габрово през изследвания период. Неговият относителен дял през 2001 г. е бил 72,1%, а сега е 67,4%.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Влошаването на възрастовата структура на населението в гр. Габрово се индикира и от нарастването на коефициента на демографска зависимост. От 2001 до 2005 г. коефициентът се задържа постоянно на едно добро равнище – около 39%. След това започва постепенно да се покачва и достига до 48%.

Влошената възрастова структура на населението негативно се отразява върху възпроизводството на трудовите ресурси в града. Докато през 2001 г. 100 излизащи от трудоспособна възраст лица са били замествани от 115 лица на възраст 15 – 19 год., то сега 100 излизащи от трудоспособна възраст лица (60 – 65 г.) се заместват от 48 лица на възраст 15 – 19 години. Следователно се създават много сериозни проблеми, дори само в количествен размер, по осигуряването на необходимата работна сила за развитието на икономическия потенциал на града.

В заключение по отношение на **демографското развитие** на града може да се обобщи, че сред населението на гр. Габрово протичат твърде неблагоприятни демографски процеси – намалява броя на населението, което е съпроводено със влошаване на неговата възрастова структура, т.е. установява се процес на силно застаряване. В резултат на ниската раждаемост, високата смъртност и отрицателния естествен прираст на населението тези тенденции ще продължат и в бъдеще. Отрицателният баланс в резултат на териториалната мобилност също ще оказва негативно влияние върху възпроизводствения режим на населението и работната сила. Обезпокоително е не само достигнатото равнище на демографските измерения, но преди всичко очертаните тенденции и тяхното ускорение. Необходими са мерки, действия и стимули за подобряване на условията за развитие на населението, тъй като задълбочаването на тези проблеми ще създаде големи трудности в социалното и икономическо развитие на града, който има основна роля за развитието и на региона.

21

Образователна структура на населението

За развитието на гр. Габрово и административно-териториалните единици, но които той е административен център, освен броя и демографските структури на населението от изключително важно значение е неговата **образователна структура**. От добрата образователна подготовка на населението в голяма степен се определя качеството на работната сила и нейната производителност. Тя има решаващо значение за внедряването на съвременните технологии за производство, комуникации, управление и социално развитие.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Структурата на населението по образование в община Габрово е по-добра от общата за страната. Около 75% от населението има средно и висше образование, като лицата с висше образование са 22%. Тази добра образователна структура на населението в община се дължи предимно на структурата по образование на населението, живеещо в гр. Габрово. В него делът на лицата с висше образование е над 23%, а на тези със средно образование – 53%. Следователно $\frac{3}{4}$ от населението в града имат средно и по-висока степен на образование. Добрата образователна структура на населението в града (и на общината) е много добра предпоставка за разработването и прилагането на съвременни социални и икономически проекти в развитието на града и региона.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

V. ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗИ И ПРОГНОЗИ

V.1. Анализ на икономическото развитие

Община Габрово традиционно е сред водещите икономически центрове в България през последните години. Общината има традиции в индустрията. През последните години нейната икономика следва тенденциите на страната, като това е валидно както за периода на икономически подем, така и за периода на кризата от 2008 г. насам. Икономиките както на областта, така и на община Габрово се развиват стабилно и възходящо до 2008 г., когато началото на икономическата криза оказва влияние и обръща положителните тенденции. На практика тези последни три години оказват значително негативно влияние върху сравнителния анализ в динамика и за целия период от 2001 до 2010 г. се отчита отрицателен ръст - натрупването за повече от десет години е изгубено за три.

V.1.1. Размер и структура на икономиката

Размерът на БВП за област Габрово⁶ през 2001 г. е 535,6 млн. лв., или 1,8% от общия за страната. В края на изследвания период (2010 г.) този размер достига 958,8 млн. лв. Нарастването на БВП в областта за целия период е близо 1,8 пъти, което е по-бавно от растежа за страната. Това развитие се отразява върху относителния дял на БВП, който се създава в областта от общия БВП на страната. Докато през 2001 г. този дял е бил 1,8%, то през 2010 г. той намалява на 1,4%.

Посочените данни показват, че се наблюдава известно изоставане в икономическото развитие на областта спрямо общото за страната, което показва, че икономическата криза е оказала силно влияние върху крайните резултати от дейността на икономиката. Тези тенденции, обаче, не са еднакви за всички общини в областта, още по-малко за община Габрово, като водеща в областта.

Заклучението се потвърждава и от показателя за БВП на 1 човек от населението. Докато за страната през 2001 г. средно на човек от населението в страната е създаден продукт за 3 754 лв. и почти толкова за областта (3 723 лв.), то през следващите години този показател е съответно 5 529 лв. за страната и 5 089 лв. за областта през 2005 година, т.е. установява се забавяне в темпа на нарастване на създавания продукт на 1 човек от населението. Тази

⁶ Поради методическа невъзможност БВП не се изчислява за ниво „община“. Поради това са анализирани наличните данни за БВП и БДС на равнище област.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

тенденция се задълбочава още повече през следващите пет години и през 2010 г. разглеждания показател достига 9 007 лв. за страната и 7 322 лв. за област Габрово. Общо за целия период БВП на 1 човек от населението за страната е нараснал близо 2,4 пъти, а за областта 1,97 пъти.

В подкрепа на посочената тенденция е и съотношението на БВП на човек от населението за страната и този за областта. Докато през 2001 г. БВП на човек от населението в областта е бил 99,2% от стойността на показателя за страната, то през 2005 г. той съставлява 92% и намалява до 81,3% през 2010 година.

За изследвания период са настъпили съществени изменения в структурата на създаваната БДС по основните икономически сектори в областта, като промяната е изцяло между аграрния и индустриалния сектор. Относителният дял на аграрния сектор през 2001 г. в създаването на БДС е 12,4%. Този дял силно намалява и достига 3,4% през 2010 г., стойност която е по-ниска от тази за страната. За същия период се наблюдава значително увеличение на дела на индустрията – от 40% през 2001 г. до 49,4% през 2010 година. И докато в страната бързо нараства отчетената БДС в сектора на услугите (64% през 2010 г.), то в областта нейният дял в БДС е почти неизменен – през целия период е около 47%. В резултат на секторните изменения може да се обобщи, че индустрията е водещата и основна дейност в икономиката за областта, от която се формира БДС.

24

V.1.2. Икономическа активност на населението. Заетост и безработица

Намалението на трудоспособното население в областта води до намаляване и на неговата икономически активна част – работната сила.

Икономическа активност на населението в гр. Габрово

Тъй като от изследванията на заетостта и безработицата на НСИ не може да се осигури информация по населени места, то за представяне на основните характеристики на пазара на труда в гр. Габрово са използвани данни от проведеното преброяване на населението през 2011 година⁷. За осигуряване на коректност в сравненията трите използвани коефициенти са преизчислени по данни от преброяване на населението и се отнасят към 1.02.2011 година. Това се налага поради прилагането на различни методични принципи на изчисляване на трите показателя.

⁷При определяне на икономическия статус на населението в методологията на преброяването са използвани същите критерии, които се прилагат в изследването на заетостта и безработицата. Различието е, че тук пресметнатите коефициенти са за населението на 15 – 64 навършени години.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

За общината броят на икономически активните лица е 30 150 души, а заетите сред тях са 26 653. Техният дял от икономически активните лица е 88%. Изчисленият коефициент на икономическа активност е малко по-висок от този за областта – 69,5%. Коефициентът на безработица за общината, изчислен по данни от преброяването е 11,6%.

При изследване на заетостта и безработицата за аналитични цели се използва и регистрираната безработица, изчислявана от службите на Агенцията по заетостта. През последните десет години средногодишното равнище на безработицата в страната и община Габрово е било най-ниско през 2008 г. – съответно 6,3 и 3,1%. Установеното по-ниско равнище на безработица в община Габрово спрямо страната се регистрира през целия период. Средногодишното равнище на безработица през 2011 г. за община Габрово е 6,4%, а за страната - 10,1%.

По данни от преброяването на населението към 1.02.2011 г. населението в гр. Габрово на възраст 15 – 64 години е 40 244 души. Делът на икономически активното население от него (това е и коефициентът на икономическата активност) е 70,5%, или броят на активните лица е 28 383. Равнището на заетостта в гр. Габрово е по-високо от тези на общината и областта. Броят на зетите лица сред тях възлиза на 25 120 души и респ. коефициентът на заетост е 62,4%. Безработните лица в града са 3 263, които съставляват 93% от безработните лица в общината и 52% от безработните в областта. Равнището на безработицата сред работната сила на града (според преброяването) е почти същото като тези на областта и общината – 11,5%.

За сравнение коефициентът на икономическа активност сред населението в градовете на страната е близо 69%. Коефициентът на заетост в гр. Габрово е по-висок от същия за градското население на страната, който е 60%. Малко по-добър за гр. Габрово е и коефициентът на безработица, който за общото население на градовете е 13%.

Икономически неактивното население в областта, общината и града, с малки отклонения, е около 30%. За страната този относителен дял е 35% за общото население и 31% за населението в градовете.

Структура на заетостта по икономически дейности

Структурата на зетите лица по основните икономически дейности в областта, общината и гр. Габрово не се различават съществено. Водещ икономически сектор за областта, общината и града е преработващата промишленост. С такава дейност са зети 38% от зетите в областта, 36% за общината и също толкова за града. От всички зети от областта в сектор преработваща промишленост (18 195 души) близо половината (49,7%) са от град Габрово.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Вторият по обхват на заетост е сектор «Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети». В него работят 17% от заетите в областта и 19% от заетите в общината и града. С много по-ниски относителни дялове са заетите в секторите на държавното управление (6,0%), образованието (5%), в строителството, хуманното здравеопазване и социалната работа – под 5%.

За изминалия десетгодишен период съществени промени в структурата на заетостта не са настъпили.

V.1.3. Брой и динамика на икономическите предприятия

Общо регистрираните предприятия в областта през 2008 г. са 5 834. От тях 61% са регистрирани в община Габрово, 23% в община Севлиево, в община Трявна – 10% и 6% в община Дряново. Това разпределение през следващите години не се изменя и остава същото.

Данните за броя и размера на предприятията по заетите в тях и през последните три години показват, че преобладават икономическите единици с брой на заетите до 9 души (микро-фирми). Те съставляват близо 90% от всички предприятия. Тази структура е характерна както за областта, така и за общините в нея. През 2010 г. следва да се отбележи слабо увеличение на техния относителен дял – с 1,5% за областта, а за община Габрово – с 3%. За останалите общини този дял почти не се изменя.

26

На второ място по брой и относителен дял са предприятията с брой на заетите от 10 до 49 лица. През 2008 г. делът на тези предприятия е 8% за община Габрово, а за областта – 8,6%. През следващите две години относителният дял на тази група предприятия в община Габрово намалява до 7%.

Намалява броят, респ. относителният дял на предприятията с по-голям брой на заетите в тях лица. През 2008 г. икономическите единици със заети между 50 и 249 лица са били 109. Техният брой през следващите две години намалява с 19, а тези със заети над 250 души от 19 са намалели с 4. От всички предприятия с персонал от 50 до 249 души през 2010 г., 49 са в община Габрово, или близо половината (45%) от всички на територията на областта.

V.1.4. Икономически и финансови резултати на предприятията

Анализът на икономическите и финансови резултати на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката обхваща само периода от 2008 до 2010 година, тъй като за данните от предходните години не е възможно да се осигури методологическа сравнимост. Причината е

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

въвеждането през 2008 г. на новата версия на Класификацията на икономическите дейности – КИД 2008.

Рентабилност от продажбите на предприятията

През последните три години⁸ за рентабилността от продажбите на предприятията общо за областта се формира тенденция на намаление. От 6,3% през 2008 г. тя намалява на 4,7% през 2010 година. Независимо от това равнището на рентабилността от продажбите продължава да бъде по-високо от това за страната. През 2008 г. за страната тя е 4,1%, а за 2010 г. – 3,1%.

В отделните икономически сектори рентабилността на продажбите има различни нива. То е най-високо за селското, горското и рибно стопанство – от 10% през 2008 г. рентабилността спада на 4,2% през следващата година, след която отново се покачва до 9%. Трайно е намалението на рентабилността на продажбите в сектор индустрия. Стойностите на този показател за трите години се движат от 6,2% до 4,4% през 2010 година. В сектора на услугите се установяват колебания. От 6,4% през 2008 г. е регистриран спад до 4,4% през 2009 г., последван от слабо повишение през 2010 г. до 4,9%.

Влошаването на икономическата ситуация в страната след 2008 г. е оказало влияние върху дейността на предприятията, но през 2010 г. в сектора на селското стопанство и сектора на услугите се наблюдава процес на стабилизиране и дори подобряване на този показател. В тях равнището на рентабилността в община Габрово през 2005 г. е значително по-високо от това на всички общини в областта. През 2008 г. този показател е 7,5%, а за останалите общини рентабилността е в границите между 3 и 5,5%. Независимо от тенденцията на намаляване на този показател и през 2010 г. рентабилността в община Габрово остава по-висока – близо 5%.

За община Габрово най-добри тенденции и стойности на рентабилността от продажбите са регистрирани през 2008 година. Индустрията през тази година е с най-висок показател – близо 7,8%. Почти същото ниво се запазва и през 2009 г., но през 2010 г. е регистриран спад до 5,45%. Все пак това равнище е най-високо по отношение на останалите два сектора.

След добрата позиция на селското, горското и рибното стопанство през 2008 г. този показател силно се влошава и през 2010 г. дори е отрицателен (-1,5%). Това показва, че този сектор е със силно влошени икономически показатели и отчита загуби. Секторът на услуги също намалява

⁸ Използвани са данни за предприятията за последните три години (от 2008г.) за да се осигури сравнимост след въвеждане на новата Класификация на икономическите дейности – КИД 2008.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

своята рентабилност през 2009 г. (3,6%), но през следващата година е регистрирано нарастване до 4%.

От приведените данни по този показател може да се обобщи, че индустрията и в по-малка степен секторът на услугите са определящи за развитието на общината. Рентабилността от продажбите за последната година за община Габрово е по-висока от тези на страната и на областта.

Нетни приходи от продажби

Друг важен показател за икономиката в областта и общината са нетните приходи от продажбите. През 2008 г. от икономиката на областта са реализирани близо 2 543 хил. лв. нетни приходи от продажби. Те съставляват 1,22% от общите за страната нетни приходи. През следващите две години нетните приходи в областта намаляват до 2 152 хил. лв., а също и относителният им дял в общите приходи за страната – 1,14%.

Относителното намаление на нетните приходи от продажби за периода 2008 – 2010 г. е по-голямо от тяхното намаление общо за страната. Темпът на прираста на приходите за страната е минус 10%, а за областта – минус 15,4%.

В секторно отношение преобладаващ дял в реализацията на нетните приходи в областта има индустрията. През 2010 г. тя формира 57,4% от приходите. В сектора на услугите този дял е 41,4% и само 1,2% в селското, горско и рибно стопанство.

За община Габрово размерът на нетните приходи от продажби възлиза на 1 164 177 хил. лв. през 2008 г. и 913 213 хиляди през 2010 година. Относителните дялове в общите приходи за областта са съответно 45,8 през 2008 г. на 42,4% през 2010 година. В община Габрово индустрията е тази, която реализира основно нетните приходи в нея. Нейният дял е близо 53%, а услугите – 47%. Делът на селското стопанство във формирането на нетните приходи в община е незначителен – само 0,7%. В динамика се наблюдава лек растеж на дела на индустрията за сметка на този на услугите и селското стопанство за периода.

V.1.5. Инвестиции

Силно влияние върху развитието на икономиката в областта и общината оказват преките чуждестранни инвестиции. През 2010 г. размерът на натрупаните преки чуждестранни инвестиции достига близо 225,2 млн. евро. Спрямо предходната година те са се увеличили с близо 4 млн. евро, или с 6,5%. По силно изразена е тенденцията на нарастване на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

чуждестранните преки инвестиции в икономиката на община Габрово. През 2008 г. техният размер е бил около 60,5 млн. евро, или една четвърт от инвестициите в областта. През следващата 2009 г. тяхното увеличение е незначително, но през 2010 г. има чувствително нарастване и те достигат до 67,2 млн. евро. Темпът на нарастване на инвестициите спрямо 2009 г. е 10%.

През 2010 г. разходите за придобиване на ДМА в област Габрово са в размер на 107 млн. лв. От тях близо 56 млн.лв. са направени от производствените единици на територията на община Габрово, които съставляват 52% от тези разходи в областта. През текущата година от всички разходи за ДМА в икономиката на общината половината (49,5%) са направени за строителство на сгради, съоръжения и конструкции. Техният обем възлиза на около 27,7 млн.лв. Направените разходи за придобиване на машини, производствено оборудване и апаратура съставляват 31%, или 17,1 млн.лв. Останалите разходи са извършени за придобиване на други активи.

V.1.6. Средна работна заплата

Динамиката на средната работна заплата за община Габрово показва увеличение в номинално изражение до 2009 г. с подобни на страната темпове. През 2009 г. тя се равнява на 5 741 лева, при средна за страната от 7 296 лева. В общественния сектор средната годишна работна заплата възлиза на 7 833 лева, а в частния – на 5 108 лева.

В структурно отношение най-висока средна работна заплата получават в секторите „Финансови и застрахователни дейности“ и „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ – почти два пъти повече от средната за общината. Най-ниска е средната работна заплата на наетите в секторите „Административни и спомагателни дейности“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“ – съответно с 44% и 34% по-ниски от средната за общината.

V.2. Основни резултати от експертна анкета

Във връзка с изготвянето на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово беше проведена анкета сред представители на бизнеса в града. Целта на тази специализирана анкета беше да се съберат експертни мнения за състоянието на икономиката в града, нейния потенциал и приоритети относно бъдещото ѝ развитие.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Развитието на икономиката на гр. Габрово през последните години за 61% от представителите на бизнеса е „по-слабо в сравнение с останалата част на страната“. Според една трета (31%) от тях, икономиката в града следва общите тенденции в развитието на страната, а 6% я определят като по-силно развиваща се.

В структурата на икономическите дейности производството на машини и оборудване, с общо и специално предназначение се определя, като най-добре развиващото се през последните години. От общо 85 изказани мнения⁹ 35% от тях определят тази дейност за водеща в икономиката на града. На второ място, като „най-силна“ икономическа дейност е производството на облекло – 28% и 25% са оценките за производството на текстил и изделия от текстил. Като следваща група дейности в това ранжиране са производството на метални изделия (без машини и оборудване) – 17% и производството на изделия от каучук и пластмаси – 13%. Останалите групи дейности имат значително по-малък дял в мненията на анкетираните експерти.

Посочените групи икономически дейности с приблизително същите относителни дялове и последователност се определят като най-развитите и в момента. Има слабо повишаване на относителния дял на мненията относно производството на облекло – в негова полза са 33% от изказаните мнения.

Оценявайки икономическата обстановка в страната и на тази база в града близо 42% от посочените мнения определят туристическата агентска и операторска дейност и тази свързана с пътувания и резервации с най-добър потенциал за развитие в бъдеще. С близък до този дял (40%) са, че добър потенциал има и производството на машини и оборудване с общо и специално предназначение. Много по-малко са изказаните мнения, респ. относителният дял (24%) относно възможностите за развитието на производството на текстилни и изделия от него. В около 13% от оценките се приема, че добър потенциал има в производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти, а също и в производството на метални изделия, без машини и оборудване.

По мненията на анкетираните експерти в бъдеще следва да се стимулира развитието на туристическата агентска и операторска дейност, вкл. свързаната с пътувания и резервации – близо 51% от изказаните мнения включват тази дейност, независимо, че 23% е делът на

⁹ Анализът се основава на предоставените мнения и оценки от анкетираните. Сборът на относителните дялове е повече от 100%, тъй като на анкетираните експерти е предоставена възможност да определят до три икономически дейности, т. е. използвани са т. нар. „множествени въпроси“. Интерпретацията се базира на се най-често срещания отговор. В някои от въпросите е определен само по един отговор (тогава сумата от относителните дялове на отговорите е 100%) и тези случаи са посочени в текста.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

мненията, в които тя се смята за слабо развита. Голям е делът (38%) и на оценките, в които производството на машини и оборудване също трябва да има добро бъдещо развитие. Според представителите на бизнеса производството на компютърна и комуникационна техника, което в момента не се смята за силно развито, има потенциал и следва да се развива в бъдеще – 16%. Толкова е делът и на вижданията за бъдещо развитие и по отношение на производството на текстил и текстилни изделия.

За развитието на икономиката в града и дейността на икономическите единици, определящо е наличието и качеството на инфраструктурата (социална и производствена), а така също и кадровия състав на работната сила. За да работят и разширяват дейността си на територията на гр. Габрово за 40% от предприятията най-важно е наличието на подготвени кадри за тяхната икономическа дейност. Техническата инфраструктура в индустриалните зони е важна за 16% от тях, а за 9% достъпът до регионалните/международни пазари. Други задържащи за бизнеса фактори в Габрово съставляват 21%, а 12% не посочват такива.

Това са най-общите оценки за икономиката на гр. Габрово относно нейното състояние и експертните мнения на представителите на бизнеса. Може да се обобщи, че икономиката в града продължава да поддържа традициите в развитието на структурирани през годините дейности. Що се отнася до съществуващия потенциал за бъдещо развитие експертите определят възможности и препоръчват необходимостта от развитието на нови дейности – туристическата дейност и производството на компютърна и комуникационна техника и свързаните с нея електронни и оптични продукти, т.е. според тях има потенциал за реструктуриране на икономиката на гр. Габрово.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregion.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

VI. СОЦИАЛНИ АНАЛИЗИ

VI.1. Социална инфраструктура

Местоположението на обектите на здравеопазването, образованието и социалните обекти са показани в графичните приложения:

Виж: [Графично приложение 6.1.Социални обекти, обекти на образованието, обекти на здравеопазването](#) и [Графично приложение 6.2.Обекти на културата](#)

VI.1.1. Здравеопазване / Здравна инфраструктура

Системата на здравеопазването на населението е с изключително важни функции за осигуряването на неговото възпроизводство и здраве. Тя е важен елемент от провежданата социална политика на централните и местни органи на управление. Ефективността на системата на здравеопазване основно се определя от техническото състояние на изградената инфраструктура, организацията на използването и осигуреността ѝ със специализирани медицински кадри.

В момента населението на община Габрово се обслужва от 2 болнични заведения (1 многопрофилна и 1 специализирана болница), в които има общо 450 болнични легла. В сравнение с 2002 г. е намалял само броя на болничните легла – тогава те са били 533. Освен тези болнични заведения, на територията на общината функционират и 20 лечебни заведения за извънболнична помощ. От тях 2 са консултативно-диагностични центрове с 20 легла, 5 са медицински центрове и 13 са самостоятелни диагностични и медико-технически лаборатории. В сравнение с 2002 г. броят на този тип болнични заведения се е увеличил с 4.

Освен посочените два вида болнични структури в общината функционират и 5 лечебни заведения, в които населението се обслужва от 74 легла. В сравнение с 2002 г. броят на последните е намалял с 8 легла.

В резултат на приведените данни се констатира, че през последните 10 години в инфраструктурата на здравеопазването в общината не са настъпили съществени изменения.

Броят на лекарите и тези по дентална медицина, обслужващи 10 000 души от населението е по-голям от този за страната. От наличните данни през 2010 г. се установява, че в община

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Габрово броят на лекарите на 10`000 души от населението е 44, а на лекарите по дентална медицина – 9,5. Тези показатели за страната са съответно 37 и 8,5 лекари.

За последните десет години се установява намаление на персонала зает в здравеопазването. В системата на здравеопазването в общината работят 548 медицински специалисти. През 2002 г. те са били 539.

VI.1.2. Образование / Образователна инфраструктура

При анализа на образованието са поставени следните цели:

- * да се изследва капацитета на учебните заведения;
- * да се сравни възможността за поемане на деца и ученици от образователните заведения съобразно прогнозата за демографската характеристика в нейните 3 варианта – оптимистичен, реалистичен и песимистичен;
- * да се проследи местоположението на обектите на образованието, в това число и тяхната достъпност;
- * да се установи за кои обекти са проведени мерки за енергийна ефективност.

Забележка: При проучването към обектите на образование са включени и детските ясли.

При оценяването на поемния капацитет на детските градини, детските ясли и училищата са ползвани като основа „Норми за проектиране на ЕСПУ – I ва степен“ от 1983 (Норми ЕСПУ), „Норми за проектиране на средни общообразователни училища“ от 1996 година (Норми СОУ), Закон за устройство на територията, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 2003г (Наредба №7/2003). При извършването на оценката, в качеството на сравнителен материал са използвани и Закон за териториално и селищно устройство (отменен), Наредба №5 за правила и нормативи по териториално и селищно устройсво (отменена), Норми за проектиране на детски и учебно-възпитателни заведения. От тези нормативни документи са извлечени основните закономерности между техническите характеристики на сградите, класните стаи и кабинетите и възможностите за обучение на определен брой ученици. Разгледани са нормативните изисквания към терена на всеки тип учебно заведение. В резултат, на това е определен поемния капацитет на образователните заведения, по отношение на сградите и на терена. Така полученият резултат е сравнен с броя на деца, които се обучават за учебната 2011-2012 и е направено аналогично изследване в дългосрочен план въз основа на демографската прогноза до 2020 година.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Детските заведения, в това число и детските ясли, са със запълнен капацитет. Предвид прогнозата за демографското развитие в неините три варианта, може да се каже че са достатъчно като брой и места за нуждите на град Габрово. Съществува риск, детските заведения да се окажат недостатъчни, ако се увеличи и минимално населението в детска възраст или ако в резултат на промяна в системата на народната просвета се появят нужди от изграждане на нови съоръжения или/и помещения към вече съществуващите терени и сгради на детските заведения и училищата. По отношение на достъпа до детските заведения, може да се каже, че затруднение изпитват най-отдалечените квартали на разположени на юг – Варчовци, Етъра, Беленци, Хаджицонев мост и кварталите в западната част на град Габрово – Борово, Велчевци и на север Тончевци, Бойката и Златари.

Може да се обобщи, че основните и средно образователните училища са относително равномерно разпределени по територията на града. По отношение на достъпа до функциониращите училища може да се твърди, че най-затруднен е този до гимназиите в кв. „Радичевец“. Причина за това е сложният релеф, който усложнява обстановката през зимния сезон. Териториите, които са най-силно отдалечени от обектите на образованието са структурните единици с номера 10 „Никола Войновски – Сирмани“, №21 „Хаджицонев мост“ и най-южната част на структурна единица №19 „3-ти Март“. Това е в резултат на закриването на двете основни училища: „Христо Смирненски“ и „Никола Войновски“. Въпреки повишената мобилност на населението, за хората в горе споменатите квартали може да се твърди, че достъпа до училищата е затруднен. Предвид липсата на норма, която императивно да изсква учениците да посещават онези училища, които са най-близки до тяхното местоживее, то записването на децата в определено училище е акт на свободната воля на родителите, а в по-късен етап и на самите деца. В резултат на този факт, условия като ремонтирано и санирано училище може да бъдат основен фактор за предпочитание пред по-близките, но не обновени училища, което е възможно да удължи времето за пътуване до училището.

За да се преодолеят споменатите възможни проблеми следва да се работи в посока на изравняване на състоянието на материалната база на училищата, като се ремонтират и приложат мерки за енергийна ефективност и за останалите заведения; да се направи подробно проучване на материалната база, особено на по-старите училища, за да се изследва до каква степен отговарят на съвременните изисквания за образователна среда и да се намерят рационални проектни решения за идентифицираните проблеми; да се доразвият многофункционалните комплекси където има физическа и техническа възможност за това; да се

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

вземат мерки за преодоляване на затруднения достъп до училищата, особено за най-отдалечените територии на града.

VI.1.3. Култура / Културна инфраструктура

Град Габрово е изключително богат на културни традиции, дейности и градски места с легенди. На територията на града има културни институти с традиции и богат на събития календар. Сред най-значимите обекти са драматичен театър "Рачо Стоянов", народно читалище „Априлов – Палаузов 1861“, художествена галерия "Христо Цокев", регионален исторически музей, регионална библиотека „Априлов Палаузов“, зала „Възраждане“, държавен куклен театър – Габрово, музей „Дом на хумора и сатирата“, дом на Културата. Особено голямо значение за духовния живот в града имат религиозните храмове "Света Троица", „Свети Йоан Предтеча“ и „Успение на Св. Богородица“. От съществено значение за културното приобщаване в различните части на града са читалищата, включително НЧ „Габровов 2002“ на ул. Тимок №2, НЧ „Зора“ в кв. Нова махала, НЧ „Бъдеще 1928“ в кв. Любово, НЧ „Св. Св. Кирил и Методий 1928“ в кв. Бичкия, НЧ „Искра 1954“ в кв. Лютаци, НЧ „Балканска звезда 1896“ в кв. Недевци, НЧ „Отец Паисий 1933“ в кв. Хаджицонев мост и НЧ „Христо Смирненски 1949“ в кв. Русевци.

Други места за реализиране на културни инициативи и проекти в града са общо в публичните пространства на Централната градска част, АЕК „Етър“, ресторант „Фюжън“, паметната морена в градинката до библиотеката, пл. „Възраждане“, ритуална зала на Община Габрово, градинката на улица „Радецка“, спортна зала „Орловец“, шоуруум TOYOTA – Габрово, градинката до театъра, хотел „Странноприемница“ и др.

Разположението на традиционните културни институти е концентрирано в централната градска част. В някои от кварталите работят читалища, които осигуряват необходимата среда за културни дейности, въпреки неадоволителното състояние на материалната им база.

В Дома на културата и в читалищата са настанени дейности, които изискват периодични занимания, подготовка и участие на привлечените хора като представителен духов оркестър, Оркестър "Габрово", Габровски камерен оркестър, Детски фолклорен ансамбъл "Габровче", езикови центрове, самодейни групи и др.

На територията на град Габрово се провеждат културни събития с международно участие, като някои от тях са с дългогодишни традиции. Могат да се споменат Международен хоров фестивал „Антонио Вивалди“, Международен фестивал на спектаклите за един актьор „BGMOT“, Дни на камерната музика, Смешен филм фест, Международен ден на шегата и много други.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Събитията, които присъстват в националния културен календар и се провеждат в града и/или на територията на общината са честването на Националния празник по случай Освобождението на България на площада под връх Шипка, Национален пленер на детската рисунка, Национален детски пленер по живопис "Сбъдната приказка", Национален пчеларски събор и др.

Месечният културен календар на града включва богат афиш от постановки на Драматичен театър "Рачо Стоянов" и Държавен куклен театър – Габрово, концерти, изложби, в това число от фондовете на Регионалния музей, „София филм фест на път“, възстановки на обичаи и занаяти, работа с деца и излагане на изработените от тях предмети, събития, на които се представят книги, чествания, сред които празнуване на деня на Габрово и т.н.

Гражданите на град Габрово са активни участници в организирания Карнавал и в останалите многобройни събития в рамките на Фестивала на хумора и сатирата. Интерактивните и провокативни дейности предизвикват интереса на гражданите и се наблюдава, че се включват хора от всички възрасти. Културните събития, които излизат извън традиционното представяне на културния продукт или представят различен вид изкуство или дейност се помнят и за тях се говори дълго.

В подкрепа на Управленската програма на Община Габрово за превръщането на културата в индустрия, местната власт и различни представители на общността работят за създаване на нови културни институти, които ще обогатят културната инфраструктура и събитията.

Наред с богатия на събития месечен календар на Габрово, липсва възможност за регулярни кинопрожекции в салон с подходящо оборудване. Предвид факта, че провежданите филмови фестивали се радват на силен интерес от страна на гражданите, а зала „Възраждане“ отговаря на всички изисквания, то може да се каже, че има културна и бизнес „ниша“. Друг проблем, е че информацията за случването на събитията, в това число и на такива, които може да се очаква, че ще заитригват много хора, не винаги стига до голям брой жители и гости на града.

По отношение на енергийната ефективност на сградния фонд на културните институти може да се каже, че за една част от сградите има енергийно обследване, но за всички сгради, с изключение на зала „Възраждане“, не са приложени такива мерки.

На територията на Габрово има богата палитра от културни институти и дейности. Разнообразни културни събития присъстват в ежемечно в календара на града. Забелязва се повишен интерес и съпричастност от страна на гражданите към интересно поднесените и/или новите културни дейности. Може да се очаква, че влагането на усилия и оказването на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

подкрепя в развитието на новаторски по своя характер дейности и успешен маркетинг на културните събития, ще доведе до качествено значими резултати. За да се подобрят условията за създаване на културния продукт и да се намали екологичния отпечатък, културните институти следва да бъдат включени в проекти за обновяване и реконструкция и повишаване на енергийната им ефективност.

VI.2. Социални услуги

Тази част от настоящия доклад се базира на данни от Стратегия за социално включване на Община Габрово 2011 – 2016 г.

С цел изграждане на съвременна социална политика, ориентирана към хората в риск, като използва всички налични държавни, областни и общински ресурси, Община Габрово е изготвила изключително подробна инвентаризация на социалната инфраструктура на територията на общината и на гр. Габрово.

Социалните услуги в гр. Габрово се разделят на два типа, спрямо начинът им на провеждане в общността:

- Институционализирани социални, включващи:
  - Дом за възрастни хора с физически увреждания (ДВХФУ);
  - Дом за деца лишени от родителски грижи „Христо Райков“ (ДДЛРГ);
  - Дом за медико – социални грижи за деца (ДМСГД);
- Социални услуги, провеждани в общността – социални услуги изведени извън специалните социални институции:
  - Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДЦДМУ) – делегирана на доставчик социална услуга;
  - Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ);
  - Център за обществена подкрепа (ЦОП);
  - Център за обществена подкрепа – ИМКА – Габрово ;
  - Звено „Майка и бебе“ (ЗМБ);

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

- Общински съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационен център (ОБНСВ);
- Клуб на пенсионера;
- Клуб на инвалида;
- Домашен социален патронаж;
- Общинска трапезария;
- Обществена трапезария.

Чрез различни мерки и партньорства, социалните услуги на територията на гр. Габрово следват националната стратегия за деинституционализация и делегиране на социални услуги и извеждането им в общността, като това включва делегирането им на външни доставчици - предимно ЮЛНЦ.

Капацитетът на специализираните институции намалява, за сметка на разкриване на центрове от семеен тип с по-малък мащаб и по-голям акцент към индивидуална работа с ползвателите. Извършват се усилия по модернизация на материалната база и обучения на екипите от специалисти.

39

Повечето от услугите, изведени в общността са делегирани на ЮЛНЦ, които активно финансират дейността си и на проектен принцип.

Поради факта, че повечето от проектните дейности се разкриват за определен срок, бихме препоръчали Общината да съсредоточи вниманието и усилията си в затвърждаване и развиване на вече съществуващата и налична база от услуги с цел устойчивост на политиките и избягване на възможен дублаж на социални услуги от различни видове доставчици на такива.

Не се забелязва по-широко обществено включване на общността в социалните дейности – чрез стимулиране на доброволчеството и акцент върху важноста на доброволчески инициативи в сферата. Имайки предвид нарушената демографска структура на национално ниво в градове от типа на Габрово, насърчаването на доброволния труд в социалните дейности би могъл да служи за подобряване на междупоколенческата интеракция, особено що се отнася до целевите групи на младежите и хората в надтрудоспособна възраст.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

VII. ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ, НЕПРАВИТЕЛСТВЕН СЕКТОР, ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ

VII.1. Държавното управление на местно ниво

На територията на гр. Габрово, функциите по държавно управление се осъществяват от областния управител на област Габрово, в качеството му на едноличен орган на изпълнителната власт съгласно чл. 3 от Устройствения правилник на областните администрации.

При изпълнението на правомощията си на едноличен орган на изпълнителната власт областния управител се подпомага от областната администрация.

Областната администрация на област Габрово е организирана в две дирекции, чийто функции са насочени към регионално развитие, административно обслужване, контрол и управление на държавната собственост. Областната администрация предоставя 30 унифицирани административни услуги в областта на държавната собственост, регионалното развитие и териториалното устройство, за случаите, когато става въпрос за обекти, попадащи на територията на повече от една община в рамките на област Габрово.

Габрово е първия областен център в Р. България, в който през 2004 г., е реализиран проект за електронна областна администрация насочен към подобряване на административното обслужване на гражданите и облекчаване на работата на администрацията. В резултат на осъществяването на проекта е намален срока за изпълнение, увеличени са броя и качеството и е осигурен оптимален достъп до предлаганите услуги.

Областна администрация Габрово е партньор по проект „По-добро обслужване чрез електронно управление в Северозападен (СЗ), Северен централен (СЦ) и Североизточен (СИ) райони за планиране“ по под-приоритет 3.1. „Подобряване на обслужването за гражданите и бизнеса, в това число чрез развитие на електронното управление“ на Оперативна програма „Административен капацитет“, договор № А 09-31-107 09-31-107 С/12.06.2009 г. В резултат на проекта се очаква да бъдат подобрени работните процеси за предоставяне на административни услуги, насочени към потребителя, да бъде реализиран пакет от административни електронни услуги и да бъде внедрен модел на електронна област.

С оглед подобряване на подготовката за планиране на регионалното развитие, областна администрация Габрово изпълнява проект „Ефективна координация за стратегическо планиране и мониторинг на регионалното развитие на Област Габрово“. Основните цели на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

проекта са проучване на социално-икономическото състояние на областта и консултиране на политиките за развитие. В резултат на проекта се предвижда да бъдат разработени методологии за ефективна координация за стратегическо планиране и мониторинг, както и да се създаде регионална информационна система за наблюдение на стратегическите документи на общинско и областно ниво.

VII.2. Граждански сектор и Неправителствени организации (НПО)

Неправителствения сектор в България, както на национално, така и на регионално и местно ниво е продукт на работата на няколко големи донорски агенции действали в страната в периода на преход от социалистическо управление към демокрация и прекратили дейността си преди присъединяването на Р България към ЕС.

В резултат на описаните по-горе проблеми се оформя хипотезата, поддържана и в разговори с активни общински служители, че в градове като Габрово броят на активните местни неправителствени организации би трябвало да е сравнително малък, че "гражданският сектор го няма".

По сведения на Община Габрово активни организации (регистрирани в сайта на Общината) с нестопанска цел са 14, с няколко от които тя си партнира активно (Търговско-промишлена палата, Младежко християнско дружество ИМКА и др.). Повечето от тях, финансирайки дейността си предимно на проектен принцип или чрез дарения, имат непостоянно финансиране (последната информация за проектите на повечето е от 2009 г.) или дейността им е насочена извън територията на град Габрово, например към дейности на територията на НП Централен Балкан, където е възможно получаване на финансиране за проекти от национални финансови инструменти, като например оперативна програма Околна среда 2007-2013 г. (Регионална туристическа асоциация „Стара планина“ и Сдружение за устойчив туризъм „Узана“).

За проверка на горната хипотеза в допълнение към директната информация за общинските партньорства и гражданския сектор, беше извършен преглед и на двата онлайн регистъра: www.ngobg.info – национално ниво; odf-gabrovo.org/ngo/ - ниво Община Габрово. Потребителите на тези сайтове могат да се считат за относително активни – и двата регистъра са активно попълвани в последните две години, като към потребителите на габровския сайт са изпращани анкети, а в националния сайт се изисква лична инициатива за регистрация. От двата регистъра бяха изолирани над 60 организации, регистрирани и опериращи на

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

територията на гр. Габрово. На фона на съседните области, активността на неправителствения сектор в област Габрово, който е почти 100% концентриран в гр. Габрово, може да се опише като нормална.

Така погледнат, габровският граждански сектор е очевидно жив и активен, но обременен с проблемите на гражданския сектор на национално ниво и някои регионални специфики.

От една страна в гр. Габрово има множество ангажирани, макар и не постоянно активни, граждански сдружения и фондации. В добавка на това се наблюдава процес на формиране на партньорства между неправителствени организации, работещи в сходни сфери, както и появата на съвсем нови, но много активни и иновативни организации.

От друга страна трябва да констатираме огромният проблем с финансирането на дейностите на организациите, което води до несигурност на активностите им и прави техните усилия фрагментирани и слабо видими. Тъй като голяма част от техните дейности са също така затворени в рамките на един активен местен елит, те не успяват да заинтересоват и увлекат по-големи социални групи, освен чрез грандиозни видими събития.

Доброволческите инициативи също са доста слабо засегнати в габровския НПО сектор, въпреки не малкото национални кампании в сферата (особено във връзка с програма "Младеж"). Активни организации декларираат, че трудно намират доброволци за своите дейности в града. Тоест, отново проблем се явява не толкова липсата на активен граждански сектор, колкото неговият слаб капацитет да увлече местната общност.

Друга специфика, особено що се отнася до сектора на културата и изкуството, е очевидната сила на институционализираните организации, които в годините са успели да развият успешни партньорства с Община Габрово и други институции на местно ниво, пред новите и по-гъвкави и иновативни НПО. Капацитетът на последните не бива да бъде подценяван, тъй като по време на теренни проучвания в града се установи, че именно тези НПО привличат в града предприемчиви млади хора, които са силен двигател за развитието и популяризирането на Габрово като дестинация.

VII.3. Обществен ред и сигурност

Съгласно информацията предоставена от ОДП Габрово, за последните пет години криминалната активност в гр. Габрово запазва сравнително постоянно ниво. В РПУ Габрово ежегодно постъпват около 1200 преписки за извършени престъпления като разкриваемостта

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

се движи между 50 и 60%. Около 10% от извършените престъпления са извършени от лица под 18 години и приблизително всеки трети извършител е в нетрезво състояние.

За периода от началото на 2007 до края на 2011 г. са регистрирани 4837 престъпления, като са разкрити извършителите на 3189 от тях. От тежките престъпления срещу личността по-характерни са умишлените убийства – 10, опитите за убийства – 2; умишлените тежки телесни повреди – 14; блудствата – 10; изнасилванията – 6; грабежите – 91. Освен това са регистрирани и 2696 кражби на имущество, 21 кражби на МПС, 71 хулигански прояви, 57 палежа и 91 случая на измама.

Съгласно информацията получена от ОДП Габрово, само част от извършените тежки престъпления срещу личността кореспондират с урбанистични и градоустройствени условия, благоприятстващи извършването им. Повечето убийства са извършвани в домовете на жертвите или в близост до тях. Що се касае обаче до блудствата и изнасилванията нещата не стоят така. В тези случаи извършителите причакват жертвите си на обществени места, които са занемарени и недобре осветени. Като опасни места се очертават парка на ул. „Чардафон“, района под МБАЛ Габрово, градинките около Драматичния театър и Дома на културата, улиците с концентрация на ромско население (ул. „Батак“, ул. „Ген. Николов“, ул. „Индустриална“), районите около дискотека „Алегро“ и Терра Мол, в който се намира другата дискотека в града, кооперативния пазар и районите около търговските обекти (особено по отношение на джебчийските кражби). Голяма част от наркоразпространението в града е концентрирано около училищата, детски площадки, паркове и алеи предимно в централната градска част - парка на ул. „Чардафон“, градинката около Драматичния театър, района около Летния театър и др. (Виж: [Графично приложение 7.1. Ниво на престъпност и нарушения на обществения ред.](#))

С оглед подобряване на ситуацията в идентифицираните от РПУ Габрово като проблемни зони препоръчваме в тях приоритетно да бъде разгърната мрежа за видеонаблюдение и да бъде отремонтирано уличното осветление, където това е необходимо, която да допълни реализираните мерки по Проект BG161PO001/1.4-05/2009/0047 "Създаване на привлекателна физическа среда на град Габрово чрез интегрирани мерки за градско възстановяване и развитие", дейност: „Изграждане на система за безопасна градска среда и превенция на риска, посредством система за видеонаблюдение“

VII.4. Пожарна и аварийна безопасност

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Въпросите за решаване пред дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ в гр. Габрово са от две основни категории – наличие на възможности за снабдяване с вода и довеждащи пътища.

Съгласно информацията от дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ се очаква със завършването на трите етапа на водния цикъл на гр. Габрово въпроса с водоснабдяването за целите на борбата с пожарите да бъде окончателно решен. С проекта за водния цикъл се предвижда изграждането на мрежа от над 2`000 хидранта, както и на два подхода към река Янтра за снабдяване на пожарните автомобили с вода. По отношение на пътищата, в града има райони, в които е затруднен достъпа на пожарна техника. Такива са Шести участък, „Камъка“ и ЕМО „Етъра“. По отношение на Шести участък затрудненията в достъпа са свързани с тесните пътища и наличието на еркери над пътното платно, които затрудняват достъпа на едрогабаритна пожарна техника. По отношение на „Камъка“, проблемите с достъпа са свързани с големия наклон на уличната мрежа и лошата настилка, която затруднява достъпа на противопожарни автомобили и създава необходимост от прокаране на шлангови линии, което забавя времето за реакция при евентуален пожар.

Що се касае до етнографския музей на открито Етъра, поради наличието на голям брой дървени къщи, които представляват обекти на културно-историческото наследство (КИН) се провеждат мероприятия по импрегниране на дървените къщи с цел намаляване на пожароопасността, но според данни от дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ подходящият път към музея е подкопан от река Паничарка, което би затруднило достъпа на противопожарна техника до ЕМО Етъра и създава реален риск от безвъзвратна загуба на обекти от КИН при евентуален пожар. За съжаление поради статута на Шести участък на недвижима културна ценност, евентуалните мерки за справяне с констатираните от дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ затруднения с достъпа там включват покупката на противопожарна техника с габарити, позволяващи придвижването из улиците в района, което предвид статута на дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ следва да се осъществи централно от МВР и е извън компетенциите на Община Габрово.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

VIII. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

VIII.1. Въведение.

Критичния анализ на материалното и нематериално културно наследство (КН) на територията на община Габрово и град Габрово има за цел максимално обективната и точна оценка на състоянието му към настоящия момент. В светлината на актуалната дилема опазване/развитие е особено важно разглеждането на системата на КН като комплексен параметър, както и интеграцията му в съвременната градска среда и решаващата му роля за формиране на специфичен градски пейзаж. Потенциалът на КН следва да се използва в най-пълна степен за стимулиране на устойчивото градско развитие в т.ч. развиването на:

- Културната идентичност;
- Туристическия продукт;
- Качеството на средата за обитаване.

VIII.2. Историческа справка. Материално културно наследство

Габрово възниква през като стратегическо селище в близост до старопланинските проходи. По археологически данни е доказано съществуването на селище на това място още по времето на Втората българска държава. Река Янтра, заедно с пътя през старопланинския проход (охраняван от жителите на Габрово с привилегирован статут на дервенджии в Османската империя), са били и продължават да бъдат основни фактори за развитие на града.

През епохата на Възраждането град Габрово е традиционен занаятчийски център. Възрожденският му период е представен от недвижими културни ценности, разположени в сърцето на града, и същевременно от най-висок статут – национално значение: Св."Успение Богородично" и Априловска гимназия.

В Следосвобожденския период, благодарение на бързото преминаване към фабрично производство, Габрово избягва упадъка на други занаятчийски центрове като Карлово, Калофер, Самоков и пр. И се превръща в значим индустриален център.

През времето на социализма част от индустриалните фабрики от първата половина на ХХв. продължават да функционират, като претърпяват редица преустройства или се регрупират в комбинати. Значително е и новото индустриално строителство. През същия период се създават редица представителни сгради като сградите на Културния дом, Общината, Областна администрация, зала „Орловец“, планетариума и др.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

VIII.3. Нематериално културно наследство

Основен характерен момент при разглеждане на КН на град Габрово е специфичното и приоритетно място, което нематериалното културно наследство заема в културната му идентичност. Габрово през епохата на Възраждането е център със силно развити занаяти. Продължител на старите традиции е Задругата на майсторите на народни художествени занаяти. Експозиции на занаятите има в близките „Етъра“ и с. Боженци.

Габрово заема важно място в новобългарската просвета – тук през 1835г. било открито първото българско светско училище. В Габрово се открива и едно от първите средни технически училища, което приема името на своя дарител – д-р Никола Василиади. През 1872г. от Г. Кънев се съгражда днешната Априловска гимназия, в която от 1974г. се помещава и Националният музей на образованието.

През социалистическия период се утвърждава популярното схващане за град Габрово като „столица на хумора“ в България. Този позитивен образ, изграден през последните десетилетия, е знаков за града и неговият потенциал следва да се съхрани и развива във времето.

VIII.4. Актуална характеристика на КН - брой и местоположение, вид, исторически период, статут, структура на собствеността, функция.

48

Списъкът на недвижимите културни ценности на територията на град Габрово, предоставен от НИНКН и актуален към настоящия момент, обхваща общо 190 обекта, вкл. 11 свалени през последните десет години и около 1/10 (196р.) не попадащи в строителните граници на града. Т.е. обективно разглежданите обекти в настоящия анализ са общо 170 на брой. (Таблица 1).

Таблица 1 – Структура на КН (в строителните граници на гр.Габрово)*

А.	СПОРЕД СТАТУТА	БРОЙ	%
	НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ	3	2%
	МЕСТНО ЗНАЧЕНИЕ		
	ЕДИНИЧЕН	119	70%
	В АНСАМБЪЛ/ГРУПОВ	46	27%
	ЗА СВЕДЕНИЕ	2	1%
Б.	СПОРЕД ВИДА	БРОЙ	%
	АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛНИ	124	73%
	ИСТОРИЧЕСКИ	41	24%
	ХОУДОЖЕСТВЕНИ	2	2%

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

	„КОМБИНИРАНИ“	3	1%
В.	СПОРЕД ПЕРИОДА	БРОЙ	%
	АНТИЧНОСТ	0	0
	ВИЗАНТИЙСКИ ПЕРИОД	0	0
	СРЕДНОВЕКОВИЕ	0	0
	ОСМАНСКИ ПЕРИОД	0	0
	ВЪЗРАЖДАНЕ	24	14%
	СЛЕДОСВОБОЖДЕНСКИ ПЕРИОД (ИНДУСТРИАЛЕН)	105	62%
	СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ПЕРИОД	41	24%
Г.	СПОРЕД ФУНКЦИЯТА	БРОЙ	%
	РЕЛИГИОЗНИ И КУЛТОВИ СГРАДИ	6	3%
	КУЛТОВИ МЕСТА (ЛОБНИ, ЯТАШКИ И ДР.)	40	24%
	ЖИЛИЩНИ СГРАДИ	121	68%
	ИНДУСТРИАЛНИ СГРАДИ	3	2%
	ДРУГИ (ЧАСОВНИКОВА КУЛА, МОСТОВЕ, ЧЕШМИ)	9	3%
			Сумата не е 100 %
Д.	СПОРЕД МЕСТОПЛОЖЕНИЕТО	БРОЙ	%
	ЦЕНТЪР (ЗОНА МЕЖДУ „ИГОТО“ И „ГОРНОКРАЙСКИ“ МОСТ)	130	76%
	ПЕРИФЕРИЯ	40	24%
Е.	СПОРЕД СОБСТВЕНОСТТА		
	ДЪРЖАВНА		
	ДЪРЖАВНА ПУБЛИЧНА	2	1%
	ДЪРЖАВНА ЧАСТНА	1	0,0
	ОБЩИНСКА		
	ОБЩИНСКА ПУБЛИЧНА	7	4%
	ОБЩИНСКА ЧАСТНА	6	3%
	ЧАСТНА	136	81%
	ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ		
	РЕЛИГИОЗНИ ОРГАНИЗАЦИИ	6	3%
	СЪСОБСТВЕНОСТ		
	СТОПАНИСВАНА ОТ ОБЩИНАТА		
	НЯМА ИНФОРМАЦИЯ	14	8%
Ж.	СПОРЕД ФИЗИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ		
	ДОБРО		25%
	ЗАДОВОЛИТЕЛНО		65%
	В РИСК		10%

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Основен брой от недвижимите културни ценности на територията на град Габрово са съсредоточени в историческия център на града на десния бряг на реката в отсечката между мост „Игото“ и Горнокрайския мост – около площад „1 май 1876г.“, по улиците „Радецка“/„Николаевска“, „Опълченска“, „Постомпиров“, „Палаузов“ или зоната позната в близкото минало като „Шести участък“. Като цяло към момента преобладава частната собственост, което предопределя спецификата на опазване и управление на обектите на КН.

С най-висок статут - от „национално значение“ - са три на брой: Априловска гимназия, църквата Св.„Успение Богородично“ и лобното място на Митко Палаузов в м. Осеникова поляна (попада извън строителните граници на града). Преобладаващ брой културни ценности според техния статут в настоящия списък са от категорията „местно“ значение. Около ¼ от общия брой исторически културни ценности са свързани с антифашистката борба и е целесъобразно тяхното преразглеждане и актуализация като брой и съдържание. Основен брой недвижими културни ценности представят индустриалния период на Габрово от първата половина на ХХв., когато градът е известен като „българският Манчестър“, като мнозинството от тях са жилищни сгради. В същото време индустриални сгради с юридически защитен статут почти липсват (с изключение на груповия паметник фабрика „Успех“, (останките от) електроцентралата „Хаджиберов“ и фабрика „Янтра“). В град Габрово са дефинирани два ансамблови паметника – „Шести участък“ и „Житен пазар“. Сградите и двата ансамбъла са в тежко физическо състояние. Пешеходното градско пространство, формирано от сключеното застрояване по уличния фронт по ул. „Радецка“ е ключово за формиране на градския пейзаж и културната идентичност на град Габрово.

50

Приоритетно застъпените периоди, обект на юридическа защита са **Възрожденски и Новото време**. Необходима е внимателна преоценка на значимостта на двата периода по отношение на градския пейзаж и културната идентичност и особено значението на индустриално наследство от Новото време; както и идентифициране и включване на недвижими културни ценности ценности от най-новото време – социалистическия период.

VIII.4.1. Система на опазване на недвижимите културни ценности. Проблеми.

Във връзка с опазването на културното наследство е необходима оценка на ефективността и обективността на съществуващата юридическа защита, устройствени планове и специфични режими в град Габрово.

В съвременния си вид системата на опазване на КН в Габрово, подобно на тази в цялата страна, бива развита основно през периода на социализма от края на 60-те до средата на 80-те

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

години на XXв т.е. (Началото на системата на опазване на КН е поставено през първата половина на XXв.)

От началото на 90-те години поддръжката и актуализацията (съответно обявяване и деклариране) на списъка на недвижимите културни ценности е значително затруднена. Успоредно с това драстично се променя структурата на собствеността поради процесите на реституция и съответно тази промяна оказва решително влияние върху опазване и управление на КН. Основни по своя смисъл са действията по редуциране на вече съществуващия списък.

VIII.4.2. Оценка на потенциала на културното наследство.

Специфична културна идентичност на Габрово

Специфичната културна идентичност на Габрово е дефинирана от две основни характеристики:

- **нематериалното културно наследство** и неговото водещото място за утвърждаване на Габрово като „столица на хумора и шегата“;

- **индустриалното развитие** през периодите на Ново време и социализма, дефиниращо специфичния културен пейзаж на града.

Значението на нематериалното културно наследство като приоритетен фактор за формиране културната му идентичност откроява град Габрово в национален аспект.

Ключова характеристика на градският пейзаж на Габрово е неговата **еклектичност** и **нехомогенност** в стилово отношение, дължащ се на историческата стратификация във времето и бурното развитие през периодите на стопански подем. Характерена е голямата нехомогенност във височина на градския силует. В същото време обаче се съчетават с висока степен на **хомогенност на функцията** на обектите от списъка от недвижими културни ценности – преобладаваща е жилищната функция. Друга ключова характеристика на КН на Габрово е **връзката между КН и околната среда** – мостовете, скулптурната украса, парковете Маркотей и Баждар, чешмите, и др. Въпреки своята еклектичност в стилово отношение в резултат на историческите напластявания, историческият градски пейзаж в град Габрово притежава своя ценна специфична идентичност, която следва да бъде запазена, развита, успешно управлявана и популяризирана.

Потенциал на културното наследство.

Системата на КН следва да бъде разглеждана в своята цялост. Недвижимите културни ценности в град Габрово заемат важно място по отношение на развитие на туристическия продукт, който за момента е приоритетен сред отраслите за развитие според самите жители на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

града. Заедно с отчитане влиянието на „Етъра“, Соколския манастир, „Градище“ и с. Боженци са необходими подходящи механизми за активирането на обектите и средата с висока културна стойност, с цел фокусиране на траен туристически. Положителният имидж на града на Габровската шега притежава неразкрит значителен потенциал.

Спецификата КН на град Габрово определя две потенциални линии на развитие:

1. **индустриална археология и музеология;**
2. **културни индустрии.**

Като цяло е подходящо целенасоченото прилагане на европейски практики за свързване на града в системата на културните маршрути и културния пейзаж, както и в областта на нематериалното наследство:

- Европейският културен маршрут на индустриалното наследство , включващ към момента над 850 града в 32 държави, предлага възможност за включване на Габрово в регионалните маршрути, разкриващи културното многообразие, както и общите корени на европейската индустриална история. <http://www.erih.net/>
- Подходящо е включването в съвременните практики на юридическа защита на нематериалното наследство на Габрово
- Внимание и подкрепа заслужават проектите на местни НПО за съживяване на традиционни практики – например Хлебната Къща: www.bread-art-house.org.

52

Съществува потенциал за разработване на туристически маршрути на територията на град Габрово с различно времетраене и с различни тематични линии, като например:

- Майстор Генчо Кънев - Възраждане;
- Архитект Никола Гръблев, средата на ХХв. – Ново време;
- Габрово – „Българският Манчестър“ през първата половина на ХХв.
- Декоративният социализъм;
- Габрово – столица на хумора.

VIII.4.3. Проблеми на възприемане и социализиране на КН.

А. Значение и потенциал на етнографското наследство на Габрово.

Емблематичните в миналото културни практики, описващи Габрово като:

- занаятчийски център;
- просветен център в България през Възраждането;

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Специфични културни клишета, активни на всекидневно ниво в градската култура на града, / бъдещите етнографски характеристики/ описват Габрово като:

- промишлен център
- „столица на хумора“

Потенциалът на етнографското наследство предлага:

- провеждането на събития с фестивален характер;
- възможностите за „потапяне в автентичността“ на средата на „някогашно Габрово“ чрез участие на самите посетители в правенето на тези традиционни практики.

Б. Живият град и културните индустрии:

От една страна информацията от теренните проучвания показва, че за самите габровци етнографската специфика на града е донякъде изчерпана.

От друга страна богатството на нематериалното и на материалното историческо наследство на Габрово е неоспоримо и то би следвало да се управлява и експонира по нови начини – чрез събития и интерактивен ПР. Последният е от изключителна важност, тъй като към момента забелязваме сериозен проблем с популяризирането дори на настоящите събития в града.

На всекидневно ниво габровци идентифицират проблемни места в града си, които крият значителен потенциал за активиране на различни дейности, включително и такива дефинирани като „културни индустрии“.

Добрите места	Лошите места
Пешеходната ул. „Раковска“ Търговски обекти: „Билла, „Горният“ мол Костницата; Заведения: „Глинени гърнета“, „Рест“-а, the Fat Cat Café; Квартали: „над“ централната градска част от дясната страна на реката; кв. „Борово“, кв. „Палаузово“, плувен комплекс на Синкевица, кв. Гачевци ул. „Христо Ботев“ и районът на зала „Орловец“ „Аврам Ганчев“ – ново пространство;	Автогарата и жп гарата с гаровия площад Около Текстилния техникум Северна индустриална зона „Шести участък“ Парк „Баждар“ ; Южна индустриална зона Подлезите Районът на зала „Орловец“ – нощем е опасно, автомобилни гонки „Аврам Ганчев“ – бетониране на реката;

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

IX. ЖИЛИЩЕН СЕКТОР

По време на преброяването на населението през 2011 г. в област Габрово са регистрирани 43 614 жилищни сгради и 79 хиляди жилища. И сградите и жилищата съставляват около 2% от общия сграден и жилищен фонд в страната.

На територията на община Габрово има 16 099 жилищни сгради и 39 230 жилища. Сградите съставляват 37% от сградния фонд на областта. Този относителен дял на жилищата е по-голям – 49,6%.

Значителна част от сградния фонд в областта и общината, около 40%, е построен до 1950 година. Общо за страната този относителен дял е 22%. Структурата на построените сгради по години на построяването в областта и общината, изразени с техните относителни дялове, през десетгодишните периоди от 1950 до 1990 г. е приблизително еднаква. Относителните дялове в хронологичен ред за областта са в границите между 15% за 1950-1959 г. и 10% за 1980-1989 година. Построените сгради в посочените периоди в общината са с относителни дялове 12 – 13%.

След 1990 г. досега общо в областта са построени 7% от сградите, а в общината близо 9%. Констатацията е, че сградния фонд в областта и общината е твърде „застарял“.

55

Малко по-добра е „възрастовата структура“ на жилищния фонд. Тя е „по-млада“ поради строителството в средата на миналия век на многофамилни жилищни сгради (жилищни блокове) – относителният дял на сградите от този период не се увеличава съществено, а се увеличава делът на жилищата, тъй като броят на жилищата в една сграда е много по-голям. Само за периода от 1970 до 1990 г. в такива жилищни конструкции са построени над 40 % от всички жилища в страната. Толкова е относителният дял (40%) на жилищата построени за същия период и в областта. В нея ¼ от жилищата са построени до 1949 г., а за последните 20 години делът на новопостроените е 9%.

В общината 46% от жилищата са построени през периода 1970 – 1990 година. Новопостроените жилища след 1990 г. са малко над 10%. От жилищата в общината 19% са построени до 1949 година.

По време на преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г. в гр. Габрово са регистрирани 7 471 жилищни сгради, които съставляват 46,4% от сградния фонд на общината.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

В тях има 30 444 жилища. Относителният дял на жилищата в града са 77,6% от жилищния фонд в общината.

По години на построяването 38% от сградите са построени в периода до 1950 година. За Основната част от градите в града са построени през периодите 1950 – 1959 г. (18%) и 1960 – 1969 г. (19%), или общо 2 707 сгради. След тези години строителството на жилищни сгради в града намалява като относителният дял на новопостроените сгради през следващото десетилетие намалява до 11%. Делът на новите сгради, построени след 1990 г. е 8%. (Графично приложение 9.1. Жилищни сгради по година на построяване)

По конструктивни характеристики над половината (52,8%) от сградите в гр. Габрово са построени от тухли с гредоред и 29% от тухли с бетонна плоча. За 6% от сградите при тяхното строителство са използвани панели и стоманобетон. Останалата част (12%) от сградите са построени от кирпич (10%), камък, дърво и др. материали. (Графично приложение 9.2. Сгради по материал)

В гр. Габрово броят на жилищата към 1.02.2011 г. е 30 444, които са 78% от жилищния фонд на общината. В тях конструктивно са обособени 107 255 жилищни помещения, от които 83 273 стаи.

Най-голям е броят на жилищата с 4 и повече стаи и те съставляват близо 37% от всички жилища. Една трета от жилищата (32,7%) са с три стаи, а 24% с две стаи. Едностайните жилища са около 7%. (Графично приложение 9.3. Жилища по брой на стаите)

Общата полезна площ на жилищния фонд в града е 2 157 778 кв. м. от която жилищната е 1 577 548 кв. м. Средният размер на полезната площ на 1 човек от населението в гр. Габрово е 36,6, а за страната 38,5 кв.м. Средният брой лица, живеещи в 1 жилище в гр. Габрово е 1,9. Този показател за страната е 2,7 лица.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Х. ТРАНСПОРТНО-КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА, МОБИЛНОСТ И ДОСТЪПНОСТ

От различните видове транспорт – автомобилен (пътен), железопътен, воден и въздушен, поради специфичното си разположение, Габрово се обслужва предимно от пътния и в малка степен от железопътния транспорт, а транспортни услуги с воден и въздушен практически не могат да се осъществяват. Транспортните проекти с национално и регионално значение засягащи територията на община Габрово и града бяха разгледани в раздел III от Доклада. Настоящият раздел обхваща състоянието на транспортната инфраструктура в границите на града.

Х.1. Състояние на транспортната инфраструктура

Транспортната инфраструктура е показана на [Графично приложение 10.1.Транспортно-комуникационната система](#).

Специфичният релеф предопределя линейната структура на града с разклонения по поречието на реките. Главната улична мрежа е от смесен тип – „линейно – радиална“. Развитието на уличната мрежа не е достатъчно и към момента градският център е трудно достъпен поради следните основни причини:

- наличие на значителен тежкотоварен непрекъснат транзит, който не е изведен, а преминава през града;
- недостатъчно напречни връзки за преразпределяне на движението, доуплътняване и съгъстяване на второстепенната улична мрежа.

Западния обход е в процес на реализация, но изпълнението на източния обход се забавя.

Част от уличната мрежа е с недостатъчна широчина. Значителна част от съществуващите улици и тротоари са в незадоволително състояние. Възстановяване и рехабилитация има само на отделни улици, а в някои квартали дори има само трошенокаменна настилка без траен износващ пласт.

В източната централна част на града улиците са сравнително тесни и има дефицит на паркоместа, а точно в тази част са съсредоточени значителна част от населението и работните места. За правилното и устойчиво организиране на паркирането е централните градски части е необходимо да се извърши конкретно предварително проучване относно режим на паркиране, престой, търсенето и предлагането на този вид услуги.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

От обобщените резултати от проведените анкетни проучвания сред експерти от бизнеса в Габрово, при осъществяване на транспортните комуникации за 72% не съществуват проблеми относно транспортния достъп, за 20% има определени проблеми, а за 5% няма такъв. Много по-критично е отношението към състоянието на уличната мрежа – 54% заявяват, че тя е в лошо или задоволително състояние. Според останалите тя е в добро и много добро състояние. Проблем според 45% от експертите са местата за паркиране, поради, което те дават слаба и задоволителна оценка в организацията на паркоместата. Другата половина не изпитват такива затруднения. Важен елемент в транспортните комуникации е използването на масовия градски транспорт. Положителни и много добри оценки за него посочват 63% от анкетираните. Въз основа на изразените мнения за отделните елементи на базисната инфраструктура, която обслужва дейността на предприятията, експертите считат, че са необходими още подобрения в достъпа до автомобилната и железопътна инфраструктура - 20% и осигуреността с места за паркиране – 20%. Според 10% от изказаните мнения от подобрение на организацията се нуждае и градския транспорт.

Община Габрово разполага с предпроектни проучвания, разработки и идеи (част от тях вече остарели) за реализиране на:

3. обход на града от изток, включително изграждането на тунелни преминавания, като от направените проучвания се установи, че част от тунелните преминавания вече са реализирани – една от тръбите на тунела в близост до централната част и входа на тунела в южната част на източния обход;
4. реконструкция на кръстовище Консултативна Поликлиника гр. Габрово – проектът е одобрен от всички заинтересовани организации и изпълнението предстои;
5. изграждане на транспортен възел между Северна индустриална зона при квартал Бойката, изграждане на транспортен надлез между квартал Трендафил и Северна индустриална зона и изграждане на нови напречни пешеходни връзки през река Янтра – има необходимост от предварително проучване относно осъществимостта им;

§III. необходимо е да се предвиди възстановяване на улиците, засегнати от проекта за водния цикъл и газификацията на града;

IX. при възстановяването и модернизацията на улиците препоръчваме да се отчете оценката на тяхното състояние, извършена от Консултанта.

От представените ни материали на този етап не бе възможно ясно да се определи степента на готовност за реализация на отделните предложения, идеи или проекти за развитие и

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

модернизация на транспортната инфраструктура в града. За да се стигне до реализация на проектите и идеите, те трябва да бъдат конкретизирани в максимална степен и във всичките им аспекти – социален, технически и финансов. Трябва да бъдат направени нови предварителни проучвания за осъществимостта на тези проекти и идеи.

Анализът на пешеходното движение показва, че то не е особено добре организирано. Това, заедно с преминаващия транзит през зони с интензивно пешеходно движение, създава условия и предпоставки за възникване на ПТП и проблеми с безопасността на движението. Независимо от непривлекателността им по-принцип, прави впечатление, че като град със значителни денивелации в Габрово не са използвани в достатъчна степен пешеходните подлези и надлези. Наличието на множество стълби като пешеходни връзки по протежение на някои стръмни улици не е достатъчно обвързано с безопасността и сигурността. Необходимо е да се подобрят условията за придвижване на хората с двигателни увреждания, което изисква значителни инвестиции за преодоляване на физическите бариери и осигуряването на достъпна среда. При прегледа на устройствените разработки е установено намерение за подобряване на пешеходния достъп в и около централната градска част, посредством по-горе споменатото изграждане на нови напречни връзки. Необходимо е да бъдат набелязани и подготвени проекти за реализацията на конкретни връзки.

59

Х.2. Транспортно обслужване

Анализът на мрежата на Масовия обществен градски транспорт (МОГТ) показва, че обществения транспорт използва оптимални маршрути – т.е не се налага търсене на преминавания на подвижния състав по нови и алтернативни трасета. Съществува много силна диспропорция между натоварванията (пътникопотока) в централната част на града и натоварванията в периферията (например до кварталите Дядо Дянко, Варчевци, Сарани и Златари), което означава, че трябва да се търси оптимизация. Интервалите на следене са прекалено големи, не бива да се допускат интервали, по големи от 15 минути. Превозите се осъществяват от едно общинско дружество и няколко частни фирми. Основен дял в извършването на превозите има общинското дружество „Общински пътнически транспорт“ ЕООД, което разполага със 76 броя автобуси и изпълнява, както вътрешноградски, така и междуселищни превози. Автогарата в града е частна общинска собственост и се стопанисва от същото общинско дружество.

Освен автобусен в Габрово има и тролейбусен транспорт. Оператор на тролейбусния транспорт е общинското дружество, а намерението на Общината е да развие този по-екологичен и по-

---

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

икономичен превоз. Основните предизвикателства са свързани с необходимостта от реконструкция и модернизация на контактната мрежа и лошото състояние на наличния парк от тролейбуси. Инвестициите в модернизация на контактната мрежа и особено в закупуване и доставка на нов подвижен състав не са по силите на община Габрово, поради което тя търси възможност за съфинансиране или закупуване с държавна помощ. Ако финансирането не е целево наличният към момента „План за развитие на тролейбусния транспорт“ не е в достатъчен обем и качество, за да се кандидатства за съфинансиране по ОПРР и е необходимо той да бъде допълнен и актуализиран, съгласно изискванията на Управляващия орган на ОПРР. Планът трябва да бъде съобразен и с промените в трафика след изграждането на западния обход, както и да предвиди оптимизация на съществуващата транспортна схема.

Таксиметровият транспорт в Габрово е добре развит и не се нуждае от допълнително стимулиране или разработване на проект за неговото развитие. В известна степен той се явява дори нелоялна конкуренция на МОГТ, като посредством нерегламентираното привличане на пътници създава условия за намаляване на приходите и респективно понижаване на ефективността и привлекателността на обществения превоз. Това подсказва необходимостта от осмислянето и евентуалното въвеждане на довеждащи или специални форми на превоз, които са познати под общото название реагиращ на тъсенето или гъвкав транспорт. Този вид транспорт би могъл да допринесе и за по-добрия достъп до туристическите обекти и средата за отдих. Предлагането на такива услуги е възможно да стане по линия на широко публично-частно партньорство с таксиметровите превозвачи на територията на града и общината, макар че към момента съществуват някои ключови законодателни бариери.

60

От статистическите данни на НСИ се вижда, че независимо от намаляване на населението моторизацията нараства, което създава още повече затруднения при паркирането на автомобилите. Намаляването на атрактивността на градския транспорт от една страна и липсата на велосипедна инфраструктура от друга води до увеличаване на използването на лични автомобили, проблеми с паркирането и значително замърсяване на околната среда. Тези проблеми се задълбочават и от тежкотоварното транзитно движение, допълнително внасящо значително шумово натоварване, вредни емисии в атмосферата и рискове от тежки пътно-транспортни произшествия.

Велосипедният транспорт в Габрово не е развит. Основна причина за това, както и в повечето градове на страната е липсата на велосипедна инфраструктура. Има велоалеи на отделни места, предимно там, където е извършено възстановяване на градската среда по ОПРР. Това обаче не е достатъчно за стимулиране на този по-екологичен и по-здравословен начин на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

транспорт. Необходимо е да се извърши цялостно проучване и предложение за изграждане на велосипедна алейна мрежа, с прилежащите към нея места за паркиране на велосипеди, както и евентуално предлагане на общински велосипеди (вкл. електрически или тип „Педелец“).

Наличният ГКТП в голямата си част е реализиран. Тази реализация, обаче не кореспондира с условията и реалностите в момента, поради което населението не получава необходимото транспортно обслужване. Необходимо е планът да бъде ревизиран и актуализиран, като освен тенденциите за развитие се отчетат и реално очакваните финансови възможности, за да може проектите да бъдат осъществени.

Х.3. Изводи от анализа на транспортно-комуникационна инфраструктура

- Уличната мрежа не е развита в достатъчна степен, поради което транспортното обслужване на гражданите не е на нужното ниво.
- Уличната мрежа в централната градска част не предлага нужния капацитет и пропускливост, а в периферията на града проблемите са свързани с недостатъчна изграденост на елементи от улиците (липса на трайно асфалтово покритие и т.н), които практически ограничават достъпа на гражданите.
- Напречните връзки за преразпределяне на трафика не са изградени или не предлагат необходимия капацитет, за да изпълняват пълноценно функциите си. Необходимо е да бъдат набелязани и подготвени проекти за реализацията на конкретни връзки.
- Недопустимо е да има улици и тротоари без трайна настилка, необходимо е да бъдат подготвени съответните проектни предложения и да се намерят своевременно необходимите „инструменти“ и финансови средства за тяхната реализация.
- Проектите за развитие на уличната мрежа посредством изграждането на скъпи съоръжения като тунелни преминавания, надлези, естакади и др. подобни са доста амбициозни. Липсата на проучване на възможностите за тяхната финансова обезпеченост и осъществимост, обаче отлага тяхното изпълнение неопределено във времето. Трябва да бъдат направени нови предварителни проучвания за осъществимостта на тези проекти и идеи.
- От представените ни материали на този етап не бе възможно ясно да се определи степента на готовност за реализация на отделните предложения, идеи или проекти за развитие и модернизация на транспортната инфраструктура в града. За да се стигне до реализация на проектите и идеите, те трябва да бъдат конкретизирани в максимална степен и във всичките им аспекти – социален, технически и финансов.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

- Има необходимост от ревизия и актуализация на плановите нормативни документи (последно променени 1996г.), необходими за модернизация и развитие на транспортно-комуникационната система на града, така че да отговарят на новите потребности и възможности за изпълнение в краткосрочен, и средносрочен план.
- Липсва поддръждане и приоритизация на проектите за развитие и модернизация на транспортната инфраструктура, както и изясняване на източниците за тяхното финансиране.
- Велосипедният транспорт не е развит и има необходимост от проучване и формулиране на предложение за изграждане на велосипедна инфраструктура, както и предлагане на общински велосипеди под наем (вкл. електрически или тип „Педелец“), което допълнително би подпомогнало и достъпа до туристическите обекти и среда за отдих.
- Има необходимост от проучване, организиране и канализиране на пешеходното движение, подобряване на неговата безопасност, включително посредством изграждане на връзки предназначени само за пешеходно и велосипедно преминаване.
- Не е решен въпросът с кратковременното паркиране на автомобили в централната градска част и нейната периферия – необходимо е да се извърши проучване и да се разработи предложение за ефективно организиране на паркирането.
- Важен за решение е въпросът и за гарирането на автомобили, особено в някои средата с комплексно застрояване, където заемането на лични превозни средства се отразява неблагоприятно на качеството на жизнената среда.
- Необходимо е да се разработи и изпълни проект за оптимизиране и модернизиране на градския транспорт, като се акцентира върху развитието на по-екологичния електротранспорт.
- Възможно е по-добро обвързване на градския транспорт с крайградския и междуселищен обществен превоз на пътници по утвърдената общинска транспортна схема, както и допълване на обслужването, чрез приспособяване на иновативни решения за довеждащи, реагиращи на търсенето (гъвкави) и споделени форми, които все още не са регламентирани в законодателството.
- Общинската пътна мрежа е в лошо състояние, със значителни разрушения на отделни елементи от пътните съоръжения и предлага ниско ниво на обслужване. Необходимо е да се разработи стратегия и план за изпълнение за устойчиво и балансирано поддържане и привеждане на общинската пътна мрежа в добро експлоатационно състояние.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

XI. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

XI.1. Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяване

Градът се снабдява с питейна вода основно от язовир "Хр. Смирненски", който осигурява водоснабдяване без ограничаване режима на ползване на гр. Габрово и още 23 селища, с общ брой жители 66`900. Съществуват и други водоизточници, които осигуряват 7% от подаденото водно количество. Непречистената вода от водоизточниците достига по гравитачен път до пречиствателната станция за питейни води (ПСПВ), разположена в южната част на града. Съобразно конфигурацията на терена са обособени висока и ниска зона на водоснабдяване. По данни на експлоатационното дружество се наблюдава леко увеличение на подадената в мрежата вода с питейни качества. Констатиран е много висок процент загуба на вода дължащ се на силно амортизираните вътрешни водопроводни мрежи и високото водно налягане, вследствие силно пресечения терен. На тримесечие се регистрират средно по около 250 аварии. Наблюдават се общи за града проблеми и такива, които са изявиени по райони.

Общите проблеми изведени в изготвения и осъществяван към момента проект за воден цикъл са отнесени към ПСПВ и водоразпределителната мрежа. Установена е недостатъчна надеждност на работата на ПСПВ, изразена в: липса на първичен утаител; лошо състояние на филтърните клетки, резервоарите, механичните и електрически съоръжения (М&Е), и хлоратор; липса на диспечеризация на процесите; заустване на непречистени промивни води в реката. Ниското качество на старата разпределителна мрежа и високото налягане водят до: големи технически загуби на питейна вода – 73%; ниска надеждност на водоснабдяването поради чести аварии и продължителни ремонтни работи; високи разходи за експлоатация и поддръжка. В подкрепа на горното се счита, че цялата водоснабдителна система е амортизирана и се нуждае спешно от незабавна рехабилитация, която се извършва към момента.

Канализация

По данни на Община Габрово канализацията като цяло представлява смесена система с 5 главни колектора, които в по-голямата си част са изградени. Събраните отпадни води се отвеждат в пречиствателната станция за отпадни води (ПСОВ), която е в експлоатация от 1985г. с капацитет 903 l/s. Отпадните води преминават през механично и биологично стъпало на пречистване. Пречистените води се заустват в приемник р. Янтра.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Общите проблеми изведени в изготвения и осъществяван към момента проект за воден цикъл са отнесени към ПСОВ и канализационната мрежа. ПСОВ е с: напълно амортизирани механични съоръжения и измервателни уреди; остарели конструкции; нарастващ риск от замърсяване на приемника р. Янтра, в случай на евентуална авария в станцията; третирането на утайката все още не е разрешено като проблем, поради липса на средства. Акумулираната утайка се дехидратира и депонира на съществуващите изсушителни полета на ПСОВ. Проблемите свързани с канализационната мрежа са: няколко необхванати квартала с население около 11`670 души; част от отпадната вода (около 5%) генерирана от някои участъци в града, към момента се събира в улична канализация и се зауства непречистена във водни приемници; инфильтрацията в канализационната система е висока – 85%; поради смесената канализация в централната част на града, съществуващите канали не могат да поемат водните количества при обилни валежи; разходите за експлоатация и поддръжка са високи поради необходимостта от ремонтни работи и постоянна профилактика.

XI.2. Електроснабдяване

Електроснабдителни мрежи

На територията на гр. Габрово са изградени 3 броя главни електрически подстанции: ПС „Габрово“, ПС „Балкан“ и ПС „Синкевица“. Поради това, че главните ел. подстанции са построени в покрайнините на града, в централната градска част е изградена възлова подстанция ВС „Грамадата“, която има връзка с ПС „Габрово“ и ПС „Балкан“, в кв. „Хр. Смирненски“ - възлова подстанция ВС „Хаджи Цонев“, а в югоизточната част на града - възлови подстанции ВС „Кантона“ и ВС „Шанхай“. ПС „Габрово“ – съдържа 2 броя трансформатора с мощност 40 MVA, 110 / 20/10 kV. ПС „Балкан“ – съдържа 2 броя трансформатора с мощност 40 MVA, 110 / 20/10 kV. ПС „Синкевица“ – съдържа 2 броя трансформатора с мощност 25 MVA, 110 / 20/10 kV. Между главните електрически подстанции и възловите подстанции са изградени кабелни линии Ср. Н., подземно. Главните ел. подстанции ПС „Габрово“, ПС „Балкан“ и възловите подстанции са собственост и се поддържат от НЕК АД, а подстанцията ПС „Синкевица“, кабелна мрежа Ср. Н. и кабелна мрежа НН са собственост и се поддържат от ЕОН, клон Габрово. Изграждането на нови кабелни линии Ср. Н. и НН и тяхното поддържане и експлоатация е задължение на НЕК АД и ЕОН, клон Габрово. За присъединяване към електроразпределителната мрежа НН на нови и реконструирани съществуващи обекти, новата кабелна мрежа ще се изгражда по ново трасе и по трасето на съществуващата кабелна мрежа. Начинът на изпълнение – блокова тръбна мрежа с шахти, кабели директно в изкоп, изместване на съществуваща мрежа, се определя

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

основно от собственика – НЕК АД и ЕОН, клон гр. Габрово. След проведени разговори с представител на ЕОН, клон Габрово и представител на НЕК АД, във връзка състоянието на електроснабдителната мрежа, може да се обопщи, че има възможност за присъединяване на нови мощности, като подстанциите работят с върхово натоварване при един работещ трансформатор между 25 и 60 % и са в добро състояние. Кабелната мрежа Ср.Н. и НН в централната градска част и 90 % в останалите квартали е изградена подземно. Състоянието на кабелната мрежа може да се определи като лошо, поради липсата на изградена система от блокова тръбна мрежа с шахти. Като се вземе предвид внедряването на енергоефективни ефективни електрически консуматори при реконструкцията на съществуващи сгради и при изграждането на нови сгради, въз основа на горните изводи, следва, че електроразпределителната мрежа, може да осигури електрозахранване на нови и реконструкция на съществуващи обекти, които ще са предмет на ИПГВР, гр. Габрово.

Направена е реконструкция на уличното осветление, която е завършена през 2002 г. Подменени са съществуващите осветителните тела с живачни лампи, с мощност 150 – 400 W, с нови осветители с натриеви лампи, с мощност 40-150W. Осветителите за парково осветление са с компактни луминесцентни лампи с мощност 40 – 55 W. Състоянието на уличната мрежа е задоволително и добро с изключение на някои периферни части на града.

65

XI.3. Топлоснабдяване и газоснабдяване

Топлофикационни мрежи

Централизирано топлозахранване на част от жилищните зони гр. Габрово и промишлените предприятия разположени в северната индустриална зона на града се осигурява от Топлофикация "Габрово" АД. Топлофикационното предприятие в Габрово разполага с централа с комбиниран цикъл на производство на топлина и на електричество. Произведената електроенергия се подава към националната ел.мрежа. Електрическата мощност на ТЕЦ е 18МВт, произвеждани от 3 броя турбогенератори по 6МВт. Бойлерната уредба е 50г.кал./час. В града са изградени две магистрали и къса връзка между тях, обхващащи част от ЦГЧ и изцяло кварталите „Младост“, „Трендафила 1“, „Трендафила 2“ и „Русевци“.

Общата дължина на тръбната мрежа (отиваща и връщаща) е 38,7 км, по-голямата част (около 85%) положена в стоманобетоннови канали. Промислените тръбопроводи са с дължина 13 км, битовите – с дължина 26 км.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Топлофицираните сгради включват: жилищни сгради – 202 бр. – 23% монолитни, 77% сглобяемо строителство, с отопляем обем общо 999`000м<sup>3</sup>– 6`700 апартамента; обществени сгради – 31 бр. – с отопляем обем 340`000м<sup>3</sup>, приравнено на 2`266 апартамента по условия 150м³/ап.

Газификация

Газифицирането на гр. Габрово е залегнало, като приоритет в Енергийната програма 2009-2013г., както и в Общинския план за развитие 2005 – 2013. Преминаването на консуматорите от течено и твърдо гориво на природен газ ще доведе до значителен екологичен ефект и енергоспестяване.

Изготвен е работен проект за газоразпределителната мрежа за енергийно осигуряване на промишленото и битово потребление. Строителството на обекта започва през 2004 г., с инвеститор SOLBY SA Ltd Швейцария и бенефициент „Централгаз“ АД - Габрово. За газифициране са предвидени 61 промишлени и комунални обекта и битова газификация в 14 квартала на гр. Габрово. До момента е изградено трасе с дължина около 2,5 км.

Присъединяването на газоразпределителната мрежа на гр. Габрово към националната мрежа, след проведен конкурс от Държавната Комисия за Енергийно и Водно Регулиране (ДКЕВР), ще се осъществи от еднолично акционерно дружество „СИТИГАЗ БЪЛГАРИЯ“. След необходимите съгласувателни процедури на 04.06.2012 г. от Община Габрово е проведено обществено обсъждане на Подробния устройствен план – Парцеларен план за обект: „Газоснабдяване на Община Габрово“, подобект: „Главен разпределителен газопровод извън границите на урбанизираната територия за газоснабдяване на Община Габрово“ и е представено трасето на газопровода с начало АГРС – Севлиево и преминаващ през землищата на гр. Севлиево, на селата Сенник и Горна Росица, Община Севлиево и през землищата на селата Яворец, Драгановци, Враниловци и Поповци, Община Габрово и землището на град Габрово, с крайна точка урбанизираната територия на град Габрово. Същият е с дължина L=24 611 м и диаметър Dn=273 мм.

Одобрена е план схемата за газифициране на гр. Габрово. Предстои разработването на работни проекти, които ще бъдат изготвени за период от 5 години.

XI.4. Обобщени резултати от проведените анкетни проучвания

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Относно базисната инфраструктура представителите на предприятията дават добра, много добра и отлична оценка за електрозахранването на техните предприятия в скала от 1 до 6. Общо 77% от анкетираните дават такива оценки. Близко 12% дават слаба оценка, а 5% - го определят като задоволително. Приблизително същото е съотношението в оценките относно водоснабдяването. Добри, много добри и отлични са оценките на 79% от представителите на бизнеса за него. На близо 11% оценките са слаби или задоволителни, а 6% посочват, че изпитват липси във водоснабдяването. Около 67% дават високи оценки за съществуващата канализация, но за 21% тя създава проблеми и техните оценки са незадоволителни. Липса на такава се посочва от 9%. И докато оценките на експертите за посочените елементи на базисната инфраструктура общо взето са много добри, като основен проблем според тях се очертава топлоснабдяването – 78% посочват, че няма топлоподаване към тях. От останалите 9% го оценяват като добро и много добро, а 11% като задоволително и лошо.

Въз основа на изразените мнения за отделните елементи на базисната инфраструктура, която обслужва дейността на предприятията, експертите считат, че са необходими още подобрения основно в качеството на инженерната инфраструктура: ВиК, топлофикация, газификация - 28% от изказаните мнения.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

ХІІ. ЗЕЛЕНА ИНФРАСТРУКТУРА

ХІІ.1. Състояние на зелената инфраструктура

Град Габрово е полупланински град разположен сред високостеблени габъррови и букови гори – фактори, които изключително благоприятстват създаването и поддържането на висококачествена околна среда. Зелената инфраструктура на града е разпределена количествено равномерно и е свързана чрез зелените коридори по поречията на реките Янтра, Синкевица и Паничарка. Общите зелени площи възлизат на над 2`750 дка, без да се включва дворищното озеленяване в жилищните територии, както и други зелени площи в строителните граници на града. Напълно и частично изградените озеленени площи са близо 2`500 дка. (паркове и градини – 525 дка., междублокови пространства – 500 дка, зелени площи с ограничено ползване, улични дървета и зелени ивици, спортни терени – 273 дка, гробищни паркове – 220 дка, други зелени площи в границите на града, включително площи в границите на екологичната мрежа Натура 2000 (поречието на р. Янтра и притоците ѝ) - 1820 дка, незастроени, неизползвани и изоставани земеделски земи; иглолистни, широколистни и нискостеблени гори).

При наличие на близо 60`000 жители на гр. Габрово се разпределят близо 14 м2 озеленена площ на жител при норматив 12 м2, т.е. зелената инфраструктура на града има необходимата площ и същевременно има добър потенциал за доразвитие.

69

Състоянието на градските паркове от над 50 дка (парк „Баждар“ и парк „Маркотей“) с функция за ежедневен и седмичен отдих в гр. Габрово е незадоволително. Те са неподдържани, без паркова мебел, детски и спортни площадки и кътове. Големите жилищни комплекси - кв. Трендафил 1 и 2 и кв. Младост не се обслужват от градските паркове.

Парк „Кольо Василев – Обов“ (9,1 дка), градини „Майчина грижа“ (1,2 дка), „Шиваров мост“ (3,3 дка) и градината до блок „Катюша“ (4,7 дка), за разлика от по-големите паркове са в задоволително състояние и се поддържат много добре.

Междублоковите пространства в кв. „Бичкиня“, „Младост“, „Трендафил“ 1 и 2, кв. „Радичевец“, кв. „Сирмани“, кв. „Русевец“ са в задоволително до лошо състояние. Частично има реконструирани детски площадки, липсват спортни площадки, липсват места за пасивен отдих и осъществяване на социални контакти. В някои междублокови пространства се наблюдава т. нар. обществени градини (community gardens), които са добър начин за усвояване,

---

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

стопанисване и социализация на тези пространства. Не доброто състояние и поддръжка на тези площи създава предпоставки за западането и изолирането на тези квартали.

Детските площадки поддържани към 2012 г са 45 броя, като броя им е недостатъчен, а пространственото им разпределение е неудовлетворително.

Зелените площи с ограничено ползване са в задоволително състояние. Специално внимание трябва да се обърне на дворовете на училищата и детските градини, където е необходимо частична подмяна на парковата мебел, детски съоръжения за игра и създаване на кътове за спорт и фитнес на открито.

Уличните дървета в града са в добро физиологично състояние с изключение на дърветата от вида конски кестен (*Aesculus hippocastnum*).

Зелените площи в частните имоти (дворищно озеленяване) в голяма част от случаите са малки и фрагментирани, като в по-периферните части на града с по-малка плътност на застрояване, площите са по-добре обвързани в единна система.

По границите и извън града са разположени териториите на отредените лесопаркове – 7 бр. с обща площ – 5`120,7 ха., като от тях само в 4 бр. ("Градище", "Баждар", "Бакойски баир", парк "Синкевица") са провеждани благоустройствени мероприятия - с площ 706,6 ха. Лесопарковите площи не се използват пълноценно, поради слабата си благоустроеност и затруднения достъп.

Спортни терени с открити спортни обекти са комплекс „Христо Ботев“, стадион „Априлов“, стадион „Смирненски“, игрище в кв. „Сирмани“. Като цяло спортните обекти не са достатъчно и не са в много добро състояние. Възможно е създаване на публично-частни партньорства с цел изграждане и поддържане на нови спортни обекти.

Площите от екологичната мрежа Натура 2000, са по поречието на р. Янтра (защитената зона BG0000610), Директива 92/43/ЕЕС .

Регистрирани са 4 броя вековни дървета, защитени от Закон за биологичното разнообразие (ЗБР).

XII.2. Изводи

Възможните действия по отношение на възстановяването и развитието на зелената инфраструктура са:

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

- Изготвяне на програма за възстановяване на междублоковите пространства;
- Реконструкция на парк „Баждар” и „Маркотей”, създаване на зелени пешеходни връзки с кварталите, които обслужват;
- Проектиране и изграждане на пешеходни и велоалеи свързващи зелените площи, спортните бази и жилищните квартали;
- Реконструкция/Създаване на спортни площадки (баскетболни игрища, фитнес на открито, поставяне на съоружения за тенис на маса и др.) в зелените площи;
- Създаване на микроелементи на градското озеленяване, вертикално озеленяване, както и на инсталации и провокации към гражданите и обществеността с екологина и социална насоченост. Възможност за взаимодействие между Община, артисти и НПО;
- Създаване на градски еко-фестивал и обвързването му с „Узана поляна фест”;
- Изграждане на екопътеки – тематични екопътеки с цел образование, спорт, туризъм в и около града;
- Създаване на изгледни точки с площадки към града и околностите (подобряване на туристическата инфраструктурата) – туризъм и образование;
- Създаване на връзки и по-добра достъпност между зелената инфраструктура в рамките на града и на заобикалящите гори, чрез партньорски взаимоотношения между Община Габрово и ДГС Габрово във връзка с ползване на съществуващи горски пътища стигащи до границите на града;
- Запазване, благоустрояване и общо подобряване на достъпа до зелените коридори по поречието на реките.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

XIII. ОКОЛНА СРЕДА

XIII.1 Ландшафт, градска морфология и компоненти на околната среда

Ландшафти и градска морфология

Според типологията залегнала в Атлас на ландшафтите в Европа¹, община Габрово попада в границите на континенталната зона включваща следните 2 ландшафтни типа: Континентални възвишения с преобладаващи седиментни скали и обработваеми земи с код Chs_ха – обхващащи северната част на община Габрово и Континентални планини с преобладаващи седиментни скали с гори с код Sms_fo - обхващаща южната част на община Габрово.

Градски морфологични зони и урбанизирани ландшафти

Градските морфологични зони в общината определени от проучване на ЕАОС въз основа на земното покритие КОРИН възлизат на 5`238 ха, като най-голямата зона включва град Габрово и направлението Габрово – Севлиево (2`512 ха). В рамките на града съществуват различни типове морфологично обособени структури. Много характерен в това отношение е жилищният комплекс „Трендафил“ в северозападната част на града. Комплексът е изграден по цялостен застроителен план и в кратък период по индустриален способ и се отличава с голямата степен на еднотипност на средата. За централната част на града и районът около „Колелото“ са характерни противоположните характеристики, тъй като там се наслагват множество различни периоди на изграждане или богат набор от функции. Направленията по улица „Никола Войновски“, булевард „Трети март“, и булевард „Столетов“, поради ограниченията на терена също съчетават разнообразни функции, периоди на изграждане, индивидуални и колективни форми на обитаване, производствени площадки и сгради, както и обществени сгради. В периферните части и квартали на града са характерни структури с малки улици и свободно застрояване в индивидуални имоти и дворове с различна големина. На места е характерно проникването на „зелени клинове“ и по-големи открити пространства за целите на отдиха, които обичайно правят връзка с околните гористи склонове.

¹ Landscape Atlas Europe (LANMAP2), 2001, <http://www.alterra.wur.nl/NR/exeres/6DA551F0-D7A6-45C6-A499-AC6B80FB82EB>

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Климатична характеристика

Климатът в района на гр. Габрово е умерено континентален. Община Габрово попада в района на Предбалканския припланински и нископланински климатичен район на Умерено континентална климатична подобласт от Европейско-континентална климатична област.

Не се установяват екологични проблеми по отношение на климата на местно ниво, въпреки че би могло да се направят по-задълбочени проучвания в това направление. Необходимостта от приспособяване към климатичните промени, както и смекчаването им като глобален проблем, следва да се управляват на всяко едно ниво, в т.ч. на местно, посредством интегрирани мерки.

Атмосферен въздух

Емитерите на замърсяващи вещества във въздуха в Габрово са промишления сектор (99 т/год. На ФПЧ₁₀)¹⁰, битов сектор (139,29 т/год.) и транспортния сектор (77,7 т/год. в това число: емисии от двигатели -37 т/год., абразивно износване на пътя, гумите и спирачната система – 18 т/год., унос от улиците – 22,2 т/год.)

Годишни емисии на основните замърсители за района на Габрово са: прах (4,0 – 10,0 т/км²/год), серен двуокис (4,0 – 10,0 т/км²/год) и азотен двуокис (1,0 – 4,0 т/км²/год).

74

Предприятията притежаващи инсталации - източници на емисии от летливи органични съединения в гр. Габрово са: СД „Авис Савчеви и Сие“, „Мехатроника“ АД, „Лормет – България“ ЕООД, „СТС Принт“ АД. Предприятията притежаващи горивни инсталации, които изхвърлят ФПЧ₁₀ са: „Цератицит - България“ АД, „Импулс“ АД, „Мак“ АД - „Експал България“ АД, „Резбонарезни инструменти Габрово“ ЕООД, ТЕЦ Габрово.

Сумарно, емисиите на ФПЧ₁₀ за промишлеността са 81 тона за 2008 г. и 99 тона за 2010 г. Най-натоварен с ФПЧ₁₀ е районът около ТЕЦ Габрово и „Импулс“ АД.

Битовия сектор емитира ФПЧ за 2008 г. - 144.258 тона и за 2010 г. - 139.231 тона. Най-натоварени с емисии от битовия сектор за 2008 и 2010 г. са кварталите Йонковото и Радичевец, както и югоизточната част на центъра на града.

Най-натоварени с емисии от автомобилния транспорт са улиците Брянска и Априлов.

¹⁰ Стойностите са за 2010 г., съотношенията между секторите (промишлен, битов и транспорт) се запазват и за другите години.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Основните причини за формиране на регистрираните високи концентрации на ФПЧ_{10} в гр. Габрово се дължат на: използването на твърди и течни горива за отопление в битовия сектор и някои обществени сгради (училища, болници, ясли и др.); ненавременното почистване след опесъчаването на улиците през зимата; нередовното измиване на пътната настилка по време на лятно-есенното засушаване; недостатъчната поддръжка на пътните платна и откритите площи; недостатъчно оптимизиране на уличния трафик; възможно периодично наднормено залпово емитиране на прах от производствената дейност.

В община Габрово няма нарушение на стандарта относно ФПЧ_{10} . Не са констатирани нарушения на пределно допустимите законови концентрации по отношение на SO_2 , NO_2 , H_2S , CO и озон.

Геология и геоморфология

В регионален геоложки аспект районът е изграден от следните литостратиграфски единици: Долна креда – Ловешка ургонска група; горна креда - Палеоген – Варовикова органогенна задруга; Палеоген – Представен е от седиментите на Източнишката (isPg_1^t), Комаревската (коPg_1^t), Божуришката (boPg_1^t), Луковитска (ltPg_2^{1-2}) и Старопатишката свита (spPg_2^2) (Цанков и др., 1992); Неоген – Базалти – касае се за две малки изолирани находища в рамките на застроената част на кв. Антоново от Габрово и Кватернер – по произход седиментите са елувиални и делувиялни.

В тектонско отношение районът е разположен в Габровската синклинала част от скалния обем на Троянската единица към Предбалкана (Цанков и др., 1992).

Геоморфология и релеф

В резултат на геоморфоложките процеси в района на Габрово е формиран релеф, който варира от средно до силно разчленен. Абсолютната височина в общината варира между 225 м н.м.в (по река Лопушница) до 1495 м нмв (в м. „Антово падало“ на изворите на р. Янтра), а в строителните граници на града от 365 м н.м.в (по река Янтра в края на Северната индустриална зона) до 750 м н.м.в (в най-южната част на квартал „Ябълка“). Сред най-характерните изяви форми на релефа (Графично приложение 13.1. Земно покритие, релеф, морфологични зони) в околностите и непосредствена близост до града са северните склонове на старопланинското било, особено в района на изворите на реките Козлята, Сивяк, Бялата река, Янтра и др. Местностите „Люляците“ и „Градището“ са с уникални живописни пейзажи, формирани от тях и панорами от и към тези природни феномени, и създават уникални визуални сцени в района на града, които са много благоприятен фон за дейностите свързани с отдиха и туризма.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Свлачища

Ерозията в гр. Габрово е проявена в основата на склоновете. Свлачищата са разположени в средната част на склона. Възникването им е вследствие на ерозионно подкопаване на долните части на склона и водонасищане вследствие интензивни валежи. Срутищата са проявени по стръмните скални откоси.

Големите и дълбоки свлачища обхващат цели квартали и тяхното укрепване е скъпо и не всякога достатъчно ефективно.

Към настоящия момент ППР са изпълнявани на 4 бр. свлачища, а частични СМР – на 2 бр. Община Габрово е силно засегната от свлачищни процеси и е необходимо осигуряване на средства за изпълнение на изготвените проекти. Сериозно внимание следва да се отдели и на превантивната противосвлачищна дейност.

Подземни богатства

Районът на област Габрово е представен от алувиални отложения, съставени предимно от чакъл и малко пясък, които обаче са негодни за фундиране, но са ценни като инертен материал. Делувиалните отложения в региона са представени от т.нар. делувиални глинени. В Община Габрово има находища на здрави варовици, които са с ограничено разпространение и находища от флиш (долнокреден седимент) с широко разпространение. Полезните изкопаеми са ограничени и по вид и по запаси.

Хидрология

Територията на град Габрово и общината се отнася към Басейнова дирекция дунавски район с център Плевен. Територията ѝ включва поречията на реките Янтра, нейните горни притоци Паничарка, Синкевица, Жълтешка и техните по-малки притоци, които спадат към малките и средни карстови реки. Река Янтра води началото си от Стара планина и е с обща водосборна област 7892 км² и дължина 286 км до вливането си в р.Дунав. Повърхностните води на притоците на р. Янтра не подлежат на мониторинг.

Югозападно от град Габрово е изграден язовир "Христо Смирненски", който е основен източник на питейна вода за града. Язовирът е с площ 1,054 км². Повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в защитените територии на територията на област Габрово са: речно водохващане "Малуша" р.Козя, речно водохващане "Сапатовец", Деривация "Янтра", река Топлеш, река Левичарка, река Паничарка, яз. "Христо Смирненски",

---

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

речно водохващане "Българка", речно водохващане "Гръбчево"-1. Екологичният статус на всички зони за защита на питейни води от повърхностни водни тела, които са в близост до град Габрово и осигуряват водохващанията стопанисвани от „ВиК“ ООД Габрово е добър.

Учредените санитарно-охранителни зони (СОЗ) в района на гр. Габрово са следните:

Заповед №	Водоползване	Водоизточник	Тип	Собственост
СОЗ-04/13.11.03	водосн. "Еловица" АД	извор "Чочов"	подземен защитен	- публ. държавна
СОЗ-94/14.06.06	водосн. Армения	с. Каптаж "Лоза1"	подземен незащитен	- публ. държавна
СОЗ-95/14.06.06	водосн. Армения	с. Каптаж "Лоза2"	подземен незащитен	- публ. държавна
СОЗ-202/11.11.08	водосн. Маркело-Трикел ООД	ШК	подземен незащитен	- публ. общинска
СОЗ-330/15.11.11	ПБВ с. Велковци	КИ "Чириковец"	подземен незащитен	- публ. държавна

Съгласно ПУРБ, за водно тяло р. Янтра с код BG1YN900R015 като значими точкови източници на замърсяване нагоре по течението или в рамките на града са определени Бетонов възел в кв. Бойката на гр. Габрово, градската канализация на града, горивна инсталация за производство на електроенергия, ГПСОВ, завод за взривни материали, завод за производство на пластмасови тръби. Като дифузен източник на замърсяване е дефиниран сгуроотвал на ТЕЦ – Габрово, за който предстои преустановяване на експлоатацията му. Екологичното състояние на водното тяло р. Янтра с код BG1YN900R015 е определено като „лошо“, а химичното като „добро“.

За водно тяло р. Паничарка и р. Козлята с код BG1YN900R032 екологичното и химичното състояние е определено като добро.

В хидроложко отношение районът е слабо водообилен на подземни води. Няма данни за замърсяване на подземните води в района на гр. Габрово.

В Габрово има изградена и пусната в експлоатация (през 1985г.) пречиствателна станция за пречистване на отпадъчните води на града (ГПСОВ), с капацитет 903 л/сек. В нея постъпват

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

водите на повечето промишлени предприятия и около 51% от битовите. Останалите се изливат директно в р. Янтра или нейните притоци.

Почви

Съгласно почвения атлас на Европа (Soil Atlas of Europe⁴) в околностите на Габрово се срещат следните видове почви: Lc - Лесивирани почви, излужени канелени⁵, отговарящи на Сиви горски почви (*Chromic Luvisol*): с най-голяма площ на разпространени на територията на община Габрово, характерни за Предбалкана с надморска височина от 800 до 1000 м; Wev – Оподзолени канелени или светлосиви горски почви (*Eutric-Vertic Planosol*): разпространени предимно по поречието на р. Янтра и Bd – Канелени почви (*Distric Cambisol*): разпространени са върху високите склонове на Стара планина на места с надморска височина над 1000 м.

В рамките на града освен разнообразните урбанизирани и техногенни почви, образувани в следствие на строителни, транспортни, производствени и битови дейности се наблюдава широко и феномена „запечатани“ почви (soil sealing⁶), което представлява загубата на почва в следствие на покриване на земята със сгради, пътища или други строителни и благоустройствени обекти и площи. Запечатаните почви в град Габрово и общината са над 50%, като голяма част от тях са в изоставени кафяви терени със затихнали производствени и комунални функции. Добрите практики⁷, които имат потенциално приложение и на територията на града, включват: ограничаване на почвеното запечатване чрез по-добро пространствено планиране или чрез преоценка на „отрицателните“ субсидии, които индиректно стимулират почвеното запечатване; намаляване на вредите, когато не може да се предотврати почвеното запечатване чрез мерки като например: използване на пропускливи повърхности вместо конвенционалния асфалт или бетон, изграждане на зелени покриви; компенсиране на ценни почвени загуби чрез действия на други места където се подобряват екологичните функции на мястото (вкл. такси и фондове за възстановяване (рекултивация)).

Растителен свят

⁴ European Soil Bureau Network, European Commission, 2005;
<http://eusoils.jrc.ec.europa.eu/library/esdac/index.html>

⁵ Преводът е направен по проф. Д-р Нино Нинов, Таксономичен списък на почвите в България според световната система на ФАО

⁶ <http://eusoils.jrc.ec.europa.eu/library/themes/Sealing/>

⁷ <http://ec.europa.eu/environment/soil/pdf/sealing/Soil%20sealing%20-%20Final%20Report.pdf>

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Географското разположение на община Габрово благоприятства разпространението на предимно естествено растящата широколистна растителност, представена основно от бук (*Fagus sylvatica*) и дъб (*Quercus* sp.). В района на община Габрово има 26 946 ха гори със средна възраст 58 години, които заемат около половината от общата ѝ територия. Горската растителност в района е представена от три основни групи насаждения: естествени семенни насаждения от бук и малко дъб, и габър; естествени издънкови от цер, зимен дъб, благун, и габър; изкуствени насаждения от бял и черен бор, смърч, акация, червен дъб и топола.

Характерна особеност е, че 77% от горите са с т. нар. специално предназначение: защитни гори 26 630,1 ха, от които: водохранни зони – 11 248,1 ха, противоерозионни - 14 996,0 ха, мелиоративни - 386,0 ха и рекреационни гори и територии – 5 120,7 ха, от които зелена зона – 4414,1 ха и лесопаркове – 706,6 ха.

Животински свят

По отношение на фауната територията на Община Габрово попада в зоната на Европейската фауна с характерните за Старопланинския район видове. От бозайниците се срещат мечка, сърна, благороден елен, дива свиня, вълк, лисица, бялка, златка, язовец. Голямо е разнообразието в света на птиците, влечугите и насекомите. В реките най-разпространената риба е черната мрена. Срещат се също така балканска пъстърва, кефал, кротушка, уклей, раци и други дребни водни обитатели.

При зоогеографското райониране територията на ПП "Българка" попада в зоната на Европейската фауна (в Старопланинския район). Горите и билните планински пасища са обитавани от голям брой безгръбначни и гръбначни животни.

На територията на града /в регулационните граници на гр. Габрово/ се срещат най-вече синантропни видове, гълъби, врабчета, мишки, катерица, таралеж, въпреки че има много голяма вероятност за разпространение на прилепи, кълвачи, синигери.

Земеползване

Община Габрово не е интензивен земеделски район, което определя земеделието като не приоритетен отрасъл в областта. На територията на Общината се стопанисват 243.1 км² земеделска земя, от която обработваемата е 59% (144200 дка).

Повечето от землищата в Общината, особено тези в южната и източната ѝ част, попадат в някоя от категориите определени в Наредбата за определяне на критериите за

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват. Землищата от Общината попадат в следните категории: над 700 м надморска височина (Габрово и Чарково); над 20% наклон на терена (Баланите, Гръблевци, Девел дял, Жълтеш и Мичковци); над 500 м надм. височина и 15% наклон (Боженците, Борики, Здравковец, Кметовци, Кози рог, Копчелиите и Лесичарка); Хомогенизация група землища (над 90% граничат с планина) – Донино; Лоши почвени условия (6-10 категория) - Гарван, Гъбене и Златевци.

Земно покритие

Преобладащото (90,9%) земно покритие извън строителните граници на града е Широколистни гори (Габрово горунув пояс с горски формации от мизийски бук (*Fagus moesiaca*) и обикновен горун (*Quercus daleschampii*)) и Иглолистни гори (Буков горски пояс, формация на бука (*Fagus sylvatica*) и ела (*Abies alba*)). От земеделските земи най-често се среща типът земи заети с Трайни насаждения от овощни дървета и ягодоплодни. В рамките на града типът земно покритие е Накъсана градска тъкан и Индустриални или търговски обекти.

Община Габрово се характеризира с множество разпръснати малки махали из цялата територия, което от една страна е благоприятно за по-хармонично и балансирано използване на природните ресурси, от друга е неблагоприятно за изграждане и поддържане на инженерна и социална инфраструктура на голяма територия с малка гъстота на обитаване.

80

Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии

Защитените територии в община Габрово са: природен парк „Българка“, природна забележителност „Езеро Беляковец“ и защитени местности „Люляците“, „Соколски манастир“, „Бостанчетата“ и „Боженци“.

Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие - Екологична мрежа „Натура 2000“

В област Габрово идентифицираните защитени зони за опазване на местообитанията на дивата флора и фауна по Директивата за местообитанията и по смисъла на Закона за биологичното разнообразие са: ЗЗ „Централен Балкан“, ЗЗ „Българка“, ЗЗ „Централен Балкан – буфер“, ЗЗ „река Янтра“, ЗЗ „Витата стена“, ЗЗ „Дряновски манастир“, ЗЗ „река Белица“, ЗЗ „Дряновска река“ и ЗЗ „Скалско“.

На територията на землището на гр. Габрово, но извън неговата регулация попадат части от защитени зони: Витата стена и река Янтра

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

На територията на гр. Габрово не попадат защитени зони по Директивата за птиците/за опазване на дивите птици.

XIII.2. Рискови енергийни източници

Шумово натоварване

Община Габрово до момента няма изготвени специални проекти, целящи единствено подобряване акустичното състояние на нейните населени места.

Данните от измерванията на РИОКОЗ - Габрово показват, че като цяло нивото на уличния шум в гр. Габрово е относително високо (70.8 dB(A)), като в повечето пунктове се отчита надвишаване на ПДН в dB/A. Най-голямо шумово натоварване има по ул. Брянска, до Автогарата и по бул. Априлов.

Нарушения акустичен комфорт се дължи на недостатъчно доброто пътно покритие, не добре организирания автомобилен поток, увеличения брой МПС, особено тези закупени „на старо“ и недостатъчното озеленяване.

Радиоактивност

Естествения радиационен фон в общината се движи в нормални граници и е 0,20 μ Sv/h (0,020 мр/ч).

Електромагнитни полета

Няма данни/сигнали за значително въздействие на електромагнитни полета върху населението на гр. Габрово.

Опасни вещества

Няма данни за рискови ситуации и/или аварии с опасни вещества на територията на гр. Габрово.

XIII.3. Здравословно състояние на населението

Смъртността на територията на община Габрово е с по-високи стойности от раждаемостта, съответно естествения прираст за община Габрово за 2011 година е с отрицателна стойност – 543.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Основните причини за смъртност на територията на община Габрово са злокачествени новообразувания, болести на сърцето и мозъка. Тези заболявания като характеристика могат да бъдат причинени от различни източници – част от тях са свързани със състоянието и качеството на живот, в т.ч. на околната среда:Замърсяване на въздуха с фини прахови частици и изгорели газове от двигатели с вътрешно горене, тежки метали;Шум;Замърсяване на водите;Наличие на опасни вещества в храни (устойчиви органични замърсители, торове); Други.

XIII.4. Градски метаболизъм

Отпадъци

Съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците приета с РМС 1/2009, община Габрово е определена за център на регионалната система за управление на дейностите по отпадъците. Регионалната система за управление на отпадъците е включена в Механизма за развитие на инфраструктурата за управление на отпадъците с подкрепата на оперативна програма Околна среда 2007-2013 г.(ОПОС). Съгласно решението на ръководителя на УО на ОПОС от 31 май 2012 г., предстои да бъде изградена регионалната система за управление на отпадъците.

Габровското общинско депо е пуснато в експлоатация през 1984 г. с проектна площ 128,741 дка, изграждано е по проект, но е с незавършено водоснабдяване, електрифициране, битова сграда, липсва кантар, дренажна, газоотвеждаща система и т.н., т.е. то не отговаря на изискванията на Наредба №8/24.09.2004г. за условията и реда за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци.

На Габровското общинско депо се депонират смесени по вид отпадъци, производствени-неопасни (в т.ч. утайки от ГПСОВ), отпадъци от улично почистване и битови отпадъци от гр. Габрово и селата, в които е осигурено организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В момента системата за централизирано сметосъбиране в общината обхваща около 62 000 души, което е 88% от нейния общ брой жители (за страната този процент към 2005 г. – 2006 г. е 82- 83%).

„ЕКОБУЛПАК“ АД като задължение към общината е изградило сортираща инсталация за отпадъци, която е разположена на общински терен.

Опасни отпадъци

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

В Габровското общинско депо за ТБО не се допуска депониране на опасни отпадъци. На територията на община Габрово няма законово регламентирано и изградено депо предназначено за обезвреждане на опасни отпадъци, най-близкото такова (депо) се намира на територията на гр. Севлиево.

Съществуват множество законово нерегламентирани сметища по селата, извън границите на града в следствие от многогодишно изхвърляне на битови и строителни отпадъци и невъзможност за почистването им от съответните местни кметства.

XIII.5. Изводи

Като цяло състоянието на околната среда в гр. Габрово е добро, особено сравнено с градове като София, Пловдив, Варна и др. Качеството на атмосферния въздух е задоволително, като същото се отнася и за повърхностните и подземните води. За това способства и липсата на концентрация на сериозни промишлени предприятия и климатичните особености. Община Габрово е силно засегната от свлачищни процеси и е необходимо осигуряване на средства за изпълнение на изготвените проекти. Сериозно внимание следва да се отдели и на превантивната противосвлачищна дейност. Общината като цяло е много активна по отношение на проекти с екологична насоченост, финансирани по оперативни програми, в т.ч. проекти за водоснабдяване и канализация и проекти за управление на отпадъците, които ще допринесат за подобряване качеството на околната среда и качеството на живот на населението. Като проблем се очертава най-съществено наличието на шумово натоварване и превишение на шумовите норми за някои от градските зони. Нарушения акустичен комфорт се дължи на недостатъчно доброто пътно покритие, не добре организираният автомобилен поток, увеличения брой МПС, недостатъчното озеленяване, увеличения брой автомобили закупени „на старо“ с лоши технически характеристики. Наличието на защитена зона в границите на града създава препоставка за развитие на зелени коридори в градската тъкан.

83

III. Климатичните промени в глобален аспект поставят необходимостта от адаптация към тях и следва да се управляват на всяко едно ниво, в т.ч. на местно;

- Iç. Съществува ясна необходимост от запазване и повишаване качеството на атмосферния въздух в Общината, в т.ч. гр. Габрово, чрез изпълнение на планираните в Актуализираната програма за КАВ на Община Габрово мерки;
- ç. С цел повишаване качествено и количествено състояние на водите е необходимо изпълнение на предвидените в Плана за управление на речните басейни мерки;
- çI. Необходимо е предприемане на мерки за преустановяване на формирането на нови и разрастването на съществуващи нерегламентирани сметища;

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

- §II. Необходими са мерки за ограничаване на шумовото натоварване около основните пътни артерии в града;
- §III. Необходими са интегрирани мерки за повишаване качеството на живот на населението на гр. Габрово по отношение на здравето, приспособяването спрямо климатичните промени, енергийната и ресурсна ефективност и кръговия градски метаболизъм.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

XIV. АНАЛИЗ НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА И УСТРОЙСТВЕНАТА ПЛАНОВА ОСНОВА НА ТЕРИТОРИЯТА НА АГЛОМЕРАЦИОННИЯ АРЕАЛ, ОБЩИНА ГАБРОВО И НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

XIV.1. Устройствови документи по ЗТСУ и ЗУТ

През 1978 е изработен и приет ОГП с обхват територията на град Габрово. В средата на деведесетте години на двадесети век е възложена актуализация на ОГП и Генералния комуникационно транспортен план. В резултат на това през 1996 година са приети изменение на Общия градоустройствен план и изменение на Генералния комуникационен транспортен план. Изготвена е Програма-задание за градоустройствено развитие и подробно градоустройствено планиране. Разгледани са функционалните системи като прогнозната стойност за населението до 2010 година е 82`000 души. Програмата-задание дефинира изисквания, ограничения и начина на устройство на територии, определени като проблемни на базата на изготвения анализ и за които не е намерено решение в ОГП или са значително променени като съществуващо положение и/или изисквания към тях. Подготвени са режими за устройство и изграждане на територията. Този докумен е в основата на разработване на заданията за подробни устройствови планове, анализирани по долу.

Пространственото развитие на града през последните 30 години е протекло съобразно Общ градоустройствен план (ОГП) от 1978г., по отношение на общата териториално-пространствената структура и функционално развитие. Компактния град се отличава с голяма разнородност във функционално, морфологично и обемно-пространствено отношение, което в едни части на града е благоприятно като смесване, но в други създава конфликти. Индустриалното развитие на града и паралелното изграждане на жилищни комплекси е предпоставило неравномерното натоварване на територията като население. Наблюдава се известно изместване в североизточна посока. Това поражда значителна концентрация на обслужващи дейности на север от ЦГЧ, в и около кварталите „Младост“ и „Трендафил“ 1 и 2, където е съсредоточена над една четвърт от населението на града и където са най-значителните процеси на изграждане през последните 15 години. Това до известна степен е довело и до по-слабия интерес и недостатъчно развитие на вторичните центрове, общественото обслужване и социалната инфраструктура в западната и южните части на града. Недостатъчна е реализацията и на елементите на зелената система с общоградско и локално значение. Комуникационните предвиждания на ГКТП са до голяма степен реализирани или в процес на реализация с изключение на някои напречни връзки и пресичания, както и на източния обход, тангиращ историческото ядро.

85

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Все още са актуални заключенията на Програмата от 1996г. във връзка с конфликтите между възстановената частна собственост с устройствените предвиждания по отношение на териториите, отредени за озеленяване, комуникации и обществени дейности. (Виж: [Графично приложение 14.1.Имоти по вид собственост в строителните граници на град Габрово](#)). Това в някои части на града е довело или се очаква да доведе до упадък и до обезценяване на недвижимите имоти.

XIV.2. Подробни устройствени планове: вид, обхват, степен на прилагане

Общата площ в строителните граници на компактната част на града е 1`518,3 ха. След 2000г. за община Габрово са изработени 4бр. подробни устройствени планове – планове за регулация и застрояване (ПУП – ПРЗ) за зони на града (Виж: [Графично приложение 14.2. Подробни устройствени планове по ЗУТ](#)) в следната хронологична последователност:

ПУП-ПРЗ за ЦГЧ-ЗАПАД вкл. кв. „Шенини“ – изработен през 2003г. Обхватът на разработката включва административния център, ж.п. гарата и жилищни зони в западната централна част на града. Територията е около 154,7 ха /вкл. 5,4ха за кв.Шенини/. С плана са обособени устройствени зони съобразно Наредба 7, включително Ц (Устройствена зона за многофункционално ползване от тип смесена централна зона), Жм (жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване с малка височина (до 10 м)), Жс (жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване със средна височина (до 15 м)), Жк (жилищна устройствена зона с преобладаващо комплексно застрояване) и Пп (предимно производствена устройствена зона). Начинът на застрояване - „е“ (свободно), „д“ (свързано в два съседни имота), „с“ (свързано) е определен за всеки от кварталите, в зависимост от конкретната му специфика. Не се наблюдава категорично обвързване между устройствената зона и начина на застрояване. Показателите на застрояване в отделните устройствени зони са показани с максимални стойности, а не с референтни (минимум/максимум). Стойностите на показателите във всички случаи са под максимално допустимите стойности по Наредба 7 и са определени съобразно конкретните условия. Това категорично трябва да се отнесе към положителните качества на плана. Следва да се отбележи известна непоследователност при определянето на устройствените зони в матриците и в графичното им изобразяване в плана. Например в устройствена зона „Пп“ съгласно матриците попадат УПИ с конкретно предназначение, както за производствени дейности, така и за обществено обслужване (които систематично биха могли да се отнесат към зона „Ц“ или да са обособени в отделна устройствена зона „Оо“) или за обекти от транспортната инфраструктура. Едновременно с това елементите от зелената система – озеленени площи за широко обществено ползване, обособени в самостоятелни

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

урегулирани поземлени имоти не са получили съответстващото им градоустройствено „отреждане“ обичайно определяно като „Зп“.

ПУП-ПРЗ за ЦГЧ - ИЗТОК – изработен през 2004г. от колектив на фирма „УРБА-А“ООД Пловдив, с водещ проектант арх. А. Топалова. Обхватът на разработката включва историческия център (вкл. т.н. „6-ти участък“) и жилищни зони в източната централна част на града. Територията е около 103,3ха. Проектът освен части План за регулация“ и „План за регулация и застрояване“ съдържа още части „Транспортно-комуникационна“, „ВиК“ и „Електроснабдяване“ (съдейки по списъка на проектантите). С плана са обособени устройствени зони съобразно Наредба 7, включително Ц (За поземлени имоти застроени със сгради паметници на културата е обособена разновидност на тази устройствена зона Ц*), Жм, Жс, Жг (жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване с голяма височина и плътност), Жк (жилищна устройствена зона с преобладаващо комплексно застрояване), Пп, Оз (устройствена зона за озеленяване), Соп (Смесена устройствена зона). С плана в отделните устройствени зони са обособени самостоятелни урегулирани поземлени имоти с конкретно предназначение, а именно: Поземлени имоти за социална инфраструктура; Поземлени имоти за техническа инфраструктура; Поземлени имоти за озеленяване; Имоти с паметници на културата; Водни площи. Като правило, границите на устройствените зони в този план са определени съобразно очертанията на отделните квартали. Като сериозен недостатък на графичната част на плана бихме отнесли липсата на матрици с показатели за отделните устройствени зони, формалният подход към определяне начина на застрояване в някои квартали без изследване на състоянието на съществуващите сгради. Намираме за некоректно определянето на външните регулационни линии - към дъно на УПИ в редица поземлени имоти разположени в периферните източни терени в обхвата на плана, предвид несъобразяването им с наличните имотни граници по кадастрална основа, респективно по кадастрална карта. Това се наблюдава като закономерност в квартали 191, 229, 280. Следва да се подчертае, че прилагането на този план без изработване на работни устройствени планове за кварталите с предвидено предимно свързано застрояване (в т.ч., но не само: 220, 221, 224, 268, 271р 286, 287, 296, 298 и др.) е практически невъзможно.

87

ПУП-ПРЗ кв.БОРОВО-ВЕЛЧЕВЦИ – изработен през 2008г. Обхватът на разработката включва предимно жилищни зони, терените на болницата, Техническият университет, парк „Баждар“ с летния театър, промишлена зона „Запад“. В контактната зона в графичната част на плана е показана и част от територията попадаща в ПУП-ПРЗ за ЦГЧ - ЗАПАД от 2003г. Територията е около 158,8 ха. Проектът е в процедура към 01.08.2012 и не е приет от ОС Габрово. С плана са

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

обособени устройствени зони съобразно Наредба 7 и допустимите по нормативната уредба техни разновидности, включително Жс (жилищна устройствена зона със средни височина, плътност и интензивност), Жм (жилищна устройствена зона с малки височина, плътност и интензивност) и Оо (устройствена зона за обществено-обслужващи дейности, в която е включен и УПИ I-73 на летния театър от кв. 66М което създава устройствена възможност за високо строителство, противоречащо на визията за развитие на този комплекс), Соп (смесена обслужващо-производствена устройствена зона – за производствено складови дейности), Сож (смесена обслужващо-производствена устройствена зона, каквато в графиката на плана не се установява) и Оз (устройствена зона за озеленяване). С плана в отделните устройствени зони са обособени самостоятелни терени (урегулирани поземлени имоти) с конкретно предназначение, а именно: Терени за социална инфраструктура (учебни и здравни заведения); Терени за спортни дейности; Терени за техническа инфраструктура; Терени за транспортна инфраструктура; Резервни терени за транспортна инфраструктура. При урегулирането на незастроените терени с неприложена първа регулация планът за регулация е изработен по правилата на чл.16 ЗУТ с единен коефициент на редукация 0,88. Начинът на застрояване - „е“ (свободно), „д“ (свързано в два съседни имота), „с“ (свързано) е определен за всеки от кварталите, в зависимост от конкретната му специфика. Не се наблюдава категорично обвързване между устройствената зона и начина на застрояване. Показателите на застрояване в устройствени зони „Жм“, „Жс“, „Соп“ са показани с максималните стойности по Наредба 7.

88

ПУП-ПРЗ на СЕВЕРНА ЗОНА ГАБРОВО в обхват – Северо-Изток, кв.Стефановци и кв.Бойката – разработен през 2010г. Обхватът на разработката включва промишлена зона–север и жилищните зони на изток от нея. Територията е около 353,2 ха. С плана са обособени устройствени зони съобразно Наредба 7 и допустимите по нормативната уредба техни разновидности, включително Жм (жилищна устройствена зона с малки височина, плътност и интензивност), Оо (устройствена зона за обществено-обслужващи дейности), Пп (предимно производствена устройствена зона), Оз (устройствена зона за озеленяване) включваща зелени площи за широк обществен достъп и терени заети от дерета. При урегулирането на незастроените терени с неприложена първа регулация планът за регулация е изработен по правилата на чл.16 ЗУТ. Начинът на застрояване - „е“ (свободно), „д“ (свързано в два съседни имота), „с“ (свързано) е определен за всеки от кварталите, в зависимост от конкретната му специфика. Не се наблюдава категорично обвързване между устройствената зона и начина на застрояване.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

ПУП-ПР в обхват СЗ, кв. Русевци, ж.к-си Младост, Трендафил 1 и 2. Територията е около 155,7 ха. Планът е съобразен със съществуващото застрояване – комплексно и в отделни урегулирани поземлени имоти.

Обобщено, цялостните подробни устройствени планове – ПУП – ПР и ПУП – ПРЗ обхващат територия с площ около 925,8 ха или приблизително 61% от терените в строителните граници на Габрово.

По данни от Агенцията по кадастъра урбанизираните територии на община Габрово обхващат площ от 3`963.5 ха, като кадастрални планове липсват за 30% от територията. Липсата на кадастрални и регулационни планове за част от територията и особено отсъствието им в съвременен цифров вид значително затруднява работата на общината и е пречка за реализиране на програмите от общински и национален мащаб.

Като основен извод за състоянието на плановата основа и обезпеченост на устройствени планове, може да се каже, че е наложително изработването на нови планове за регулация, планове за застрояване, както и всички схеми на инфраструктурата. Аргумент за това е, че всички планове за регулация са изработени върху стар кадастър, (освен при ПУП-ПРЗ на Северна зона Габрово плана за регулация е от 2010г.), а не върху новата кадастрална карта, което е недопустимо и създава препятствие при техническите и административни дейности на общината.

89

XIV.3. Устройствови документи по ЗУТ от по-високо ниво: Общ устройствен план на община, Регионална устройствена схема, Специализирани устройствени схеми;

Съгласно сега действащият Закон за устройство на територията, за териториите на общините се изработват Общи устройствени схеми, като обхвата им се доказва със заданието за проектиране. Устройствовите схеми от по-висока степен са комплексна районна устройствена и специализирани такива. Схеми и планове от по-висока за територията на община Габрово и за региона не са изработвани. Предвид подготвените промени в Закона за устройство на територията и в Закона за регионалното развитие, документите имащи отношение към устройство на територията и пространственото развитие на различните нива не са институционализирани. Във връзка с това към настоящия момент не можем да препоръчаме вид и обхват на план от по-горна степен, който да бъде разработен. Но следва да се отбележи, че на регионално ниво има сериозен потенциал на обединяване на усилията най-малко в две

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

направления – иновации в продукти и технологии и културни индустрии и туризъм, които е целесъобразно да бъдат задълбочено изследвани и в пространствен аспект.

XIV.4. Устройствени документи по ЗРР от по-високо ниво, имащи отношение към ИПГВР на Габрово, действащи и в проект: Национална стратегия за регионално развитие, Национална концепция за пространствено развитие

Документите, които се разработват съгласно разпоредбите на Закона за регионалното развитие са Националният план за развитие, Националната стратегическа референтна рамка, съответните оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз, Националната стратегия за регионално развитие, Регионалните планове за развитие Областните стратегии за развитие и Общинските планове за развитие. Всички тези документи в определения обхват са разработени и са в сила за периода 2007 до 2013 година. От документите за новия програмен период е подготвена Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022. В процес на изработване е и Национална концепция за пространствено развитие, както и голям брой секторни анализи на национално ниво. Едновременно с това се изработват интегрираните планове за градско възстановяване и развитие за 36 града, центрове на агломерационни ареали. На базата на всички изброени по горе документи ще бъде окончателно оформена Стратегията България 2020, респективно оперативните програми за следващия програмен период.

90

В Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 град Габрово е определен като един от десетте второстепенни центрове за развитие от национално значение и като такъв се очаква да работи за постигане на стратегическите цели на НСРР 2012-2022. Град Габрово е от 3-то ниво от пет степенната йерархичната система от градове - центрове на територията на Република България. Път Е85 от Националната пътна мрежа е определен като средна меридионална ос и е класифициран сред основните оси на урбанистично развитие в националната територия. „Създаване на центрове за иновации в Русе, Велико Търново и Габрово“ е извод направен в контекста на възможността за развитие на икономика на знанието в Северния централен район за планиране. В направлението „Природно и културно наследство, туризъм“ е направена препоръка за използване на потенциала на природните и културните ресурси и обвързване на рекреационно - туристическите зони и ландшафти чрез културни и туристически маршрути. Отчетена е възможността за подкрепа и включване в проекти и инициативи, за да се активизират трансграничните контакти и да се разшири сътрудничеството, да се постигне интегрирано икономическо, социално и териториално развитие на съседните гранични райони в изпълнение на Дунавската стратегия.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Документите за следващия програмен период, имащи отношение към социално-икономическото и пространственото развитие, които общините са длъжни да изготвят са обвързани с аналогичните такива на национално ниво, които са в процес на изработване. Едновременно с това регламентите за обема и съдържанието на специалните планове и програми по Закона за устройство на територията и Закона за регионалното развитие се очаква да претърпят промени. В тази връзка може да се направи изводът, че местните власти работят в изключително динамична среда по отношение на свързаните документи.

За да се избегне риска от динамичността на средата, се извършва мониторинг на произвежданите документи (национални, регионални, секторни и т.н.), имащи отношение към изработването на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие и се следи актуализирането на нормативната уредба, като се отчита влиянието и ефекта им върху предвижданията на ИПГВР.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

XV. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОЕКТИ - РЕАЛИЗИРАНИ, В ПРОЦЕДУРА И В ИДЕЙНА ФАЗА

XV.1. Общ преглед

Местната власт в община Габрово е изключително активна и ефективна в подготовката и реализирането на проекти и осъществяването на дейности по всички сфери изброени в чл. 17 от Закона за местно самоуправление и местна администрация в съответствие с нейната компетентност.

Основните сфери, в които са подготвени и/или реализирани такива проекти са: благоустройство и развитие на инфраструктурата; управление; здравеопазване; образование; социални дейности; култура; опазване на околната среда; поддържане и развитие на културните, археологическите и архитектурните паметници; развитието на спорта, отдиха и туризма. В табличен вид са представени проектите на община Габрово, за които е предоставена информация от Община Габрово и допълнително намерена такава от официалния сайт на общината. (Виж: [Графично приложение №. 15.1.1. Списък на проектите, разработени от община Габрово в периода 2007 -2012](#)) За онагледяването на обхвата и локализирането на направените и/или планираните интервенции е изготвена схема

93

По начин на финансиране, проектите се делят на такива, които са финансирани по оперативните програми за периода 2007-2013 г, с други финансови инструменти и такива, които са финансирани изцяло от общинския бюджет. Има разработени проекти по всички оперативни програми, по които община Габрово може да бъде бенефициент.

XV.2. Благоустройствени и инфраструктурни проекти

Най-широкомащабните проекти на Община Габрово, някои от които в партньорство със съседните общини, са с обхват и от значение за населението и територията на цялата община Габрово- Такива са Регионалното депо за ТБО и Географската информационна система за интегрирано управление и обслужване.

Другите мащабни проекти, чийто обхват се простира върху по-голямата част от територията на града са Интегрирания проект за водния цикъл, Подобряване на ВиК инфраструктурата на кв. Борово, Велчевци, Славовци, Гачевци, Чехлевци, Русевци и Войново на град Габрово, Плана за развитие на тролейбусния транспорт. Бързото и ефективното им реализиране са от особена значимост, предвид факта, че засягат голяма част от население на града и влияят на

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „ Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

нормалния градски ритъм. Важен аспект при реализиране на тези проекти е синхронизирането им с газифицирането на града и окончателното полагане на уличната настилка.

Част от проектите в сферата на благоустройството и инфраструктурата са свързани с подготовка и избор на решение на съществуващи благоустройствени, транспортни и инфраструктурни проблеми - „Създаване на привлекателна физическа среда на град Габрово чрез интегрирани мерки за градско възстановяване и развитие“, Проект за модернизиране на улично осветление в община Габрово“, проекти за реконструкция на важни пътни възли в града, архитектурен конкурс за "Архитектурно-художествено и благоустройствено оформление на административния център на Габрово".

XV.3. Социално-икономически проекти

В сферата на социално-икономическото развитие, проектите могат да бъдат разделени на три големи групи:

- Проекти, които подкрепят и подпомагат конкурентно способността на бизнеса;
- Проекти, които работят за развитието на туризма и отдиха и опазване на материалното и нематериалното културно наследство.
- Проекти, които развиват и надграждат предлаганите услуги и качеството на съответната инфраструктура в областите на здравеопазването, образованието, културата, социалните дейности

Изключително последователен е подходът на Общината към създаването на активна туристическа дестинация в местността „Узана“ и в подкрепа на съществуващите и наложили се като марка туристически обекти на територията на община Габрово. Работи се активно за популяризирането на гр. Габрово и околните територии, като туристическа дестинация

В областта на реконструкцията и обновяването на сградите, общинска собственост, в това число провеждането на мерки за енергийна ефективност, са реализирани значителен брой мерки върху голям брой сгради, (предимно образователни). Следва да се отбележи, че за сградите на културата, останалите общински сгради на образованието и спортните такива мерките по енергийна ефективност и осигуряването на достъпа на хора с увреждания (като се изключи зала „Орловец“) не са реализирани. В този аспект може да се търси продължение на проекти със същия предмет в рамките както на Интегрирания план за градско възстановяване и развитие, така и по други направления, в случаите, когато някои от тези обектите не попадат в зоните за въздействие. Целесъобразно е също така да се реализира централизирана

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

автоматизирана система за наблюдение и управление на режима на работа на сградните инсталации на обектите общинска собственост, което ще доведе до значителни икономии и ще облекчи поддръжката на сградите.

За да се оцени ефектът от подготвените и/или реализираните проекти в областта на социалните услуги се изисква последващ мониторинг и оценка на тяхното въздействие.

С реализирането на проекти в областта на управлението и повишаване на административния капацитет, Община Габрово демонстрира и доказва стемежа си да работи ефективно и прозрачно, като използва възможностите на новите технологии, потенциала на местния бизнес и общността. На базата на тези проекти се очаква да се развият ефективна „е-община“ чрез предоставяне на широк кръг от електронни услуги на бизнеса и гражданите. Останалите разработени проекти в тази сфера целят да повишат административния капацитет на служителите.

XV.4. Общи изводи

В част от проектите Община Габрово е в сдружение с различни партньори. Подготвени са проекти на надобщинско ниво, в което партньори са община Трявна и община Севлиево (Регионален туристически продукт, „Регионален хоспис“ ЕООД – Габрово). Има няколко проекта, които са в партньорство с региони или общини в други държави. Разработват се и такива, които имат местно значение и са съвместно с обществени организации, представители на местната общност или бизнеса в Габрово. Може да се твърди, че Община Габрово има богат опит в проекти, разработени и осъществявани съвместно с различни партньори. Следва да се продължи работата в тази посока, като може да се проучат възможностите за подкрепа и сътрудничество при подготовка и/или реализиране на проекти за енергийна ефективност на жилищни сгради съвместно между местна власт и сдруженията на Етажните собственици. Аналогично предложение може да се отправи както в посока на сътрудничество с Техническият университет, така и в реализирането на общи проекти с Бизнеса. Партньорство може да се търси с гражданския сектор в развитието на алтернативни, интерактивни и иновативни културни индустрии. Успешното реализиране на проекти в тази област е сериозна индикация за големия потенциал, както на културните индустрии, така и в съвместната работа на местната власт и неправителствения сектор.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregion.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ		СЛАБИ СТРАНИ	
Геостратегически позиции Благоприятно положение спрямо паневропейските транспортни коридори и националното пространство; Габрово е елемент от Мрежата на културните коридори на Югоизточна Европа; Наличие на Технически Университет (ТУ) Габрово.		Геостратегически позиции Планински регион с ограничена достъпност от страна на железопътен, воден и въздушен транспорт; Изследователската и развойна дейност в ЦСР е на изоставащи равнища спрямо европейските.	
Икономика Традиции в областта на индустрията, която е водещ сектор в икономиката и сравнително висока ефективност на фирмите; Безработицата и заетостта са на по-благоприятни нива от средните за страната; ръст на преките чуждестранни инвестиции.		Икономика По-силен спад на икономиката в сравнение със средния за страната и ограничен брой структуроопределящи фирми; Несъответствия между нуждите на местния бизнес и подготовката на кадрите, завършващи ТУ Габрово.	
Социално развитие Добри показатели по отношение на смъртността и образователната структура на населението спрямо средните за страната, ниски нива на престъпност; Добре изградена база от обекти на здравеопазването, образованието и социалните услуги; Наличие на традиционни културни обекти и дейности, както и нови успешни събития с добър обществен отзвук; Положителен имидж на града в културно отношение - „Столица на хумора”.		Социално развитие Броя на населението намалява с високи темпове, раждаемостта е ниска, емиграцията е висока, възрастовата структура е влошена; Затруднен достъп до някои обекти на образователната инфраструктура; Затруднени условия за развитието и функционирането на гражданския сектор на всички нива; Липса на добър маркетинг и непривлекателен начин на предлагане на традиционните културни събития и дейности, недостатъчна въвлеченост на населението; Липса на разнообразни места за развлечение.	
Градска среда - КН - Изявена идентичност и специфичен градски пейзаж с особено значение на симбиозата на КИН и природния фактор (реката); Емблематични обекти, някои от които от национално значение в рамките на града и неговите околности - Априловска гимназия, АИР „Боженци“, ЕИК „Етъра“, ранновизантийска крепост в местността Градището. - Обитаване – Най-големият град в Балкана. - Труд - Наличие на обособени индустриални зони с изградена основна инфраструктура. - Обслужване - Наличие на обществени пространства, някои от които са в много добро състояние(в ЦГЧ). - Отдых - Наличие на достатъчно площи за отдых - паркове, градини, междублокови пространства. - Комуникации – Добро състояние на първостепенната улична мрежа и благоприятна градска структура за транспортното обслужване.		Градска среда - КН - Лошо физическо състояние на обектите на културното наследство и липса на механизми за управлението и поддържането му. - Обитаване - Висока гъстота на обитаване, разнородна жизнена среда, неблагоприятно смесване на обитаването с чисто производствени функции и затруднен достъп в някои квартали; Наличие на необитаеми жилища и значителен брой сгради с недобри конструктивни и/или енергийни характеристики . - Труд – Наличие на голям брой индустриални терени в упадък. - Обслужване - Недостатъчно развити или неблагоустроени вторични центрове и общински пазари. - Отдых - Наличие на занемарени и неподдържани елементи на зелената система от общоградско и локално значение и неизползван потенциал на реките. - Комуникации - Недоизградена транспортно-комуникационна инфраструктура; Незадоволително текущо поддържане на съществуващата уличната мрежа и подвижния състав и неефективен вътрешноградски масов обществен пътнически транспорт (МОПТ).	
Техническа инфраструктура Наличие на надежден водоизточник, изградена ВиК и електропреносна мрежа, както и ПСПВ и ПСОВ; Частично топлоснабдяване на града.		Техническа инфраструктура Нужда от реконструкция и доизграждане на ВиК мрежата; Влошено качество на централното топлоснабдяване; Липса на газопреносна мрежа.	
Околна среда Благоприятен микроклимат по отношение на екстремните климатични явления и задоволително качество на атмосферния въздух с положителна роля на реките; Изпълнение на проекти, водещи до подобряване състоянието на повърхностните и подземните води и по-добро управление на отпадъците.		Околна среда Голям дял на емисиите от битово отопление и транспорт; Наличие на точкови и дифузни източници на замърсяване на р. Янтра; Наличие на множество свлачища и нарушение на акустичната среда; Силна ресурсна и енергийна зависимост и ниска ефективност в потреблението.	
Управление Проактивно местно самоуправление с множество постигнати успехи и осъществени пилотни инициативи; Развит капацитет за кандидатстване по програми на ЕС и други, много от които в подкрепа на образователната инфраструктура и внедряване на мерки за ЕЕ; Значителна част от територията е покрита от актуални ПУП.		Управление Недостатъчно собствени приходи и средства; Липса на кадастрална карта за части от територията на общината.	
ВЪЗМОЖНОСТИ		ЗАПЛАХИ	
Геостратегически позиции Интензивно развитие на елементите на транс-европейската транспортна мрежа (TEN-T) – автомагистрала Хемус, Тунел под Шипка и Западен обход; Развитие на иновационен регионален клъстер.		Геостратегически позиции Забавени темпове на развитие на транзитните пътища и TEN-T в следващите пет години; Значително спадане на интереса за обучение в ТУ Габрово поради засилената конкуренция на ВУЗ в ЕС и страната.	
Икономика Развитие на комплексен туристически продукт на базата на доброто съчетание на антропогенни и природни ресурси; Пълноценна подкрепа на малкия и среден бизнес и развитие на икономически дейности с висока добавена стойност; потребност от въвеждане на нови/иновативни продукти и услуги; Запазване и развитие на традиционните за общината сектори; Установяване на регионални партньорства и сътрудничества на местната власт и бизнеса; По-ефективно използване на трудовия потенциал на населението.		Икономика Продължителна икономическа криза и свиване на стопанските дейности; Намаляване броя на малките и средни предприятия и от там негативно влияние върху заетостта; намаляване броя на големите, структуроопределящи фирми; Неконкурентноспособност на местната икономика в по-широк регионален план; недостатъчна финансова децентрализация на местната власт.	
Социално развитие Благоприятно демографско развитие; Утвърждаване на Габрово като образователен център и създаване на условия за пълноценна реализация; Интерактивно промотиране на културните събития и дейности; Обогатяване на културната инфраструктура с нови елементи.		Социално развитие Намаляване и застаряване на населението и работната сила и продължаваща емиграция на младежта; Недостойно заплащане и ниски доходи; Неактивен граждански сектор.	
Градска среда - КН - Културната идентичност като приобщаващ фактор и много добър потенциал в специфични сектори - индустриална археология - Обитаване - Възможност за провеждане на жилищна политика и усвояване на съществуващи резерви; Подпомагана на етажните собственици за провеждане на „меки“ мерки за Енергийна ефективност. - Труд - Механизми за комасиране и конверсия на производствени терени в упадък. - Обслужване - Доразвитие и обживяване на вторичните центрове. - Отдых - Потенциал за изграждане на зелени коридори по протежение на река Янтра и притоците ѝ и цялостно обвързване елементите на зелената инфраструктура; Увеличаване на възможностите за физическа активност на всички възрасти. - Комуникации - Изграждане на Източния обход и нови напречни връзки; Увеличаване използваемостта на обществения транспорт чрез по-ефективни и привлекателни услуги.		Градска среда - КН - Обезличаване на идентичност, загуба на културни следи, изчезване на обекти на недвижимото културно наследство. - Обитаване - Задълбочаваща се амортизация на сградния фонд и нарастване броя на опасните сгради. - Труд - Невъзможност за изработване и прилагане на механизъм за обновяване на индустриалния фонд. - Обслужване – Намаляване ролята на вторичните градски центрове. - Отдых - Неизползваеми елементи на зелената система от локално и общоградско значение с риск от превръщането им в опасни места. - Комуникации – Дискредитиране на обществения градски транспорт и увеличаване на зависимостта от личния автомобил, респективно задълбочаване на проблемите с паркирането в жилищните квартали с най-голяма гъстота на обитаване и задръствания по „тесните“ места.	
Техническа инфраструктура Успешно изпълнение на проекта за Водния цикъл и изграждане на газопреносна мрежа на града.		Техническа инфраструктура Липса на синхронизиране на плановете и СМР при изпълнение на проектите за техническата инфраструктура.	
Околна среда Намаляване на въглеродните емисии и увеличаване на ресурсната и енергийна независимост чрез: развитие на еколого-съобразен транспорт (тролейбусна мрежа, велосипедна мрежа), работещ модел за средно и дребно мащабна ко-генерация, внедряване на хибридни ВЕИ в градската среда, развитие на градско и крайградско земеделие, местна политика за намаляване (вкл. домашно компостиране), повторна употреба (вкл. развитие на солидарни хранителни кооперативи) и рециклиране (вкл. стимули за разделяне) на отпадъците; Внедряване на шумозащитни мерки.		Околна среда Увеличена зависимост от твърди и фосилни горива за отопление и транспорт; Незначителен брой санирани жилищни сгради; Периодично нанасяне на големи щети от рискови природни явления (наводнения и свлачища), причинени както от екстремни климатични явления, така и от влошен дренаж и увеличаване на „запечатаните“ почви.	
Управление Ефективно планиране и усвояване на средствата от ЕС в следващия програмен период; Привличане на допълнителни средства в подкрепа на местната политика и „развързване“ на ефективни механизми за ПЧП; РУС и ОУП.		Управление Липса на ефективност на регионалната политика на страната; Липсата на реформи за децентрализация към местното самоуправление; Асинхрон между стратегическите и устройствени документи.	

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

ДОКЛАД

ЦЕЛЕВИ И ПРОБЛЕМЕН АНАЛИЗ НА НАСТОЯЩАТА СИТУАЦИЯ

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Закон за устройство на територията,
2. Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони от 2003г (Наредба №7/2003).
3. Закон за териториално и селищно устройство (отм.),
4. Наредба №5 за правила и нормативи по териториално и селищно устройство (отм.),
5. Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013“
6. Оперативна програма „Транспорт 2007-2013“
7. Оперативна програма „Околна среда 2007-2013“
8. Оперативна програма „Административен капацитет 2007-2013“
9. Оперативна програма „Развитие конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013“
10. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013“
11. Методически насоки за разработване и прилагане на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, МРРБ, юли 2012 г.
12. Закон за народната просвета
13. Норми за проектиране на ЕСПУ – I ва степен от 1983 (Норми ЕСПУ),
14. Норми за проектиране на средни общообразователни училища от 1996 година (Норми СОУ),
15. Норми за проектиране на детски и учебно-възпитателни заведения.
16. НАРЕДБА № 7 от 29.12.2000 г. за определяне броя на паралелките и групите и броя на учениците и на децата в паралелките и в групите на училищата, детските градини и обслужващите звена
17. Общински план за развитие на Община Габрово 2005 – 2013 година

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

18. Актуализиран документ за изпълнение на областната стратегия за развитие на област Габрово за периода 2009 - 2013 година
19. Доклади за състоянието на околната среда за 2009 и 2010 г., публикувани на интернет страницата на РИОСВ – Велико Търново ;
20. Информация за екологичната мрежа „Натура 2000“ от интернет страница <http://www.natura2000bg.org/>;
21. Информация за защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии от интернет страницата на Изпълнителна агенция по околна среда - <http://eea.government.bg/>;
22. План за управление на речните басейни в Дунавски район и информация за състоянието на водите, публикувана на интернет страницата на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район за басейново управление (www.bd-dunav.org);
23. Информация от интернет страницата на Община Габрово (www.gabrovo.bg);
24. Програма за интегрирано управление на отпадъците на територията на Община Габрово, декември 2005 г.;
25. Актуализация на Програмата за качество на атмосферния въздух и Плана за действие към нея, 2012 г.;
26. Дисперсионна моделна оценка на приноса на всеки един от отделните сектори/източници на емисии към нивата на $ФПЧ_{10}$ в атмосферния въздух на територията на гр. Габрово и формулиране на система от мерки за изпълнение (в зависимост от резултатите на моделната оценка) в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план за периода от 2012 г. до 2015 год., целящи достигане и/или задържане нивата на $ФПЧ_{10}$ до законно установените норми приети в страната
27. Програма за опазване на околната среда на територията на община Габрово, 2007 – 2015 година
28. Протоколи за контрол на уличен шум на РИОКОЗ – Габрово за 2009, 2010 и 2011 г.;
29. Доклади за шумово натоварване на територията на регион Габрово за 2009, 2010 и 2011 г.;
30. Доклад за ОВОС на Път III - 5004 „Обход на град Габрово ”
31. Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година, Том 3 ОБЛАСТИ, книга 7 ГАБРОВО, НСИ, 2012 г.;
32. Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 – 2010
33. Общински план за развитие на община Габрово 2005-2013, актуализация 2008 г.

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

34. Програма за опазване на околната среда на територията на община Габрово, Габрово, юни 2007 г.; период на действие 07.2007- 07.2015 г.
35. Общинска програма "Здрави деца в здрави семейства" – детската компонента на програма СИНДИ (Международна интервенционна програма за интегрирана профилактика на хроничните неинфекциозни болести) за 2012 година
36. Наредба за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на територията на община Габрово (Приета с Решение №59/23.04.2009г. на ОС Габрово)
37. Досие на защитена зона р. Янтра BG 0000610
http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/predmet_celi_sprian/PrCeli_BG0000610.pdf
38. Деведжиев, М. Кратка история на селищното развитие по българските земи. София, 1979г.
39. Книга на габровската индустрия. Габрово, 1934г.
40. Мартинов, Ал. Габрово през Възраждането. София, 1940г.
41. Пурел, М. Габровци и стопанският подем, Габрово. 2008.
42. Стефанов, Р. Управление на Габровската община, Габрово. 1976г.
43. Цонева, М., М. Цонев – Имало едно време в Габрово. С.2009г.
44. Цончев, П. Из Общественото и културно минало на Габрово – исторически приноси, 1934г./1996г.
45. Шулекова, Ю , Кр. Чолакова, ик. Н. Цонков. Църква „Света Троица“. Габрово 2001г.
46. Чолакова Кр., Росен Йосифов, "Храм Свети Йоан Предтеча Габрово", Габрово, 2010 г.
47. Ямантиев, Н. , арх. И. Мавров. Габрово през епохата на Възраждането: Архитектурен облик. София, 1972.
48. Стратегия за социално включване на Община Габрово 2011 – 2016 г.
49. Устройствени правилник на областните администрации.
50. Друга информация, предоставена от Община Габрово:
  - 50.1. Озеленяване (таблица Prilovenij A-1,2,3;B-1,2,3; E.xls);
  - 50.2. Файлове 2009.doc, 2010.doc, 2011.doc, 2012.doc за Климат;
51. The European environment - state and outlook 2010 (SOER 2010) , Urban environment, European Environment Agency, 38 стр. , Luxembourg: Publications Office of the European

---

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „ Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.

Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Union, 2010, ISBN 978-92-9213-151-7; <http://www.eea.europa.eu/soer/europe/urban-environment>

52. Guia metodologica Estudio de paisaje, Generalitat Valenciana, Edicion Concellaria de infraestructura....

53. Trees in the townlandscape, A guide for decision makers; Trees & Design Action Group

54. Европейска конвенция за ландшафта (Флоренция, 2000)

55. <http://www.eea.europa.eu/articles/urban-soil-sealing-in-europe>

56. http://www.devencsec.com/forms/Benefits_of_Street_Trees.pdf

---

Изготвил: Гражданско Дружество по ЗЗД „Градска Визия“

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Габрово“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Габрово и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и на Управляващия орган.